درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրնք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամը փոխադրելի փոստով փող կ'ընդունուի, 115 ղրուշը փոխ 100 ղրուշի հաշուով:

Ենթակայական բաղդատարի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի.

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

ԱՆԳԼԻԱ եւ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Ազգերն ալ, երկնային մարմիններուն պէս, որոշ շրջան մը ունին բոլորելու որ գրեթէ Նախախնամութեան ձեռքով գծուած է երկրաչափական բացարձակ ճշգրտութեամբ և ուրկէ չեն կրնար շեղիլ անոնք։

Թո՛ղ տխմարաց պղտորութիւնը Չէմպըրլէնը անիծէ Պօէրներուն՝ համակրանքի սա չխաբուած զաւակներուն դէմ անիրաւ պայքար մը սկսած ըլլալուն համար, Թո՛ղ թեթեւամիտ մամուլը Քիչընէրի անթաղբերեալ կամ ապաշով հրաժարականը՝ Անգլիոյ ամօթալի պարտութեանը յառաջաբանը կարծէ, անոնք որ ազգերու ճակատագրային դերակատարութեան վրայ գաղափար մը ունին, տարակոյս անգամ չեն կրնար ունենալ, հակառակ ամէն խաբուսիկ երեւոյթներու, Անկլօ-Պօէր կռուոյն սկզբնական պատճառին և վերջնական ելքին վրայ։

Անգլիա, մարդկային ազգի թէ՛ ֆիզիքապէս և թէ՛ բարոյապէս այդ ընտրելագոյն ցեղը, պարտաւոր էր—ուրիշ կերպ չէր կրնար ընել—պատերազմիլ Պօէրներուն դէմ, որպէս զի իր ճակատագրային քաղաքակրթական անխուսափելի դերը կատարէ Ափրիկէի մէջ ալ, երբ Ամերիկա և Աւստրալիա, Ալպիոնի ձեռքով քաղաքակրթութեան շաւղին մէջ նետուած՝ աշխարհիս այդ խաւարաշատ մասը կը մօտեցնէին այլ եւս երբ կարօտ վառարան բրիտանեան քաղաքակրթութեան լոյս բոցերուն։

Բնազդութեան ուսուցած պարտքի դրութիւնը չէ՞ տարիկ, չէ՞ մի որ բնութիւնը պարտքին կը վախնայ և ինչ մեղք ունին Չէմպըրլէն կամ ուրիշներ երբ քաղաքակրթութեան բարիքները վայելելու կարօտ երկիր մը կայ Թրանսվալ անուանեալ և քաղաքակիրթ ազգ մը որ Անգլիա կը կոչուի, որուն ընկերաբանական անդրդուելի օրէնքները տառելութեան պաշտօն մը տուած են կամայ և նոյն իսկ ակամայ մարդկութեան համագոյին իրաւունքները յարգել տալու և քաղաքակրթութեան բարիքները ներմուծելու համար Թրանսվալի մէջ։

Թէեւ Լորտ Քիչընէրի պաշտօնանկութեան լուրը հերքուեցաւ, բայց նոյն իսկ այդ պատահականութիւնը ինչ նշանակութիւն կրնայ ունենալ։ Ինչպէս որ Լորտ Ռոպըրթս՝ նախկին հրամանատարը՝ քաշուեցաւ, Լորտ Քիչընէր ևս կրնայ քաշուիլ երբեմն՝ կազդուրելու համար իր խանգարուած առողջութիւնը։ Ճէն Համիլթըն հրամանատարը որ Աֆղանիստանի և Պիրմանիոյ պատերազմներուն մէջ ճշմարիտ հերոսի մը վարմունքը ունեցած է, կրնայ յաջորդել Քիչընէրի և կարելի է որ, եթէ Թրանսվալի արդի խառնաշփոթ վիճակը դեռ երկարի, այս վերջինն ալ հրաժարելով ուրիշ զինուորական մը յաջորդէ անոր, բայց բոլոր այս կարելիութիւնները չեն զօրեր հերքելու իրողութիւն մը որ անուրանալի է այսօր, այսինքն թէ Անգլիա իր դրօշը մխրճուցած է, անջնջելի կերպով, գոնէ դարու մը տեւողութեանը համար։ Թրանսվալի և Օրանժի հանրապետութիւնները, Տէվէթի և այլ ջոկատները չեն որ հիւծելով հանդերձ Անգլիոյ զինուորներուն և հրամանատարներուն մէկ մասին ուժն ու կորովը, Անգլիոյ ազգին քաղաքակրթական ճակատագրային գործունէութիւնը պիտի դադրեցնեն Ափրիկէի մէջ։

Կրնայ Անգլիա ամէն կերպով վնասուիլ իր մղած պայքարին մէջ, բայց իր յաջողութիւնը արդէն մեծ մասամբ երաշխաւորեալ, քաղաքականապէս անհերքելի է, զի անիկա ընկերաբանական և պատմական անդրդուելի օրէնքի մը ազդեցութեանը կը հպատակի։ Չէ՞ մի որ արդէն մայրն ալ որ կը դիեցնէ իր զաւակը իր արեան լաւագոյն մասերը՝ սպիտակ գնդիկներն՝ է որ կը սպառէ յօգուտ դիեցնելուն։ Բայց ինչ օգուտ, բնութիւնն է որ կը սահմանէ զէնքը այդ բանին և մէկ անգամ լոյս մէջ ծնող, պիտի ջնջէ այդ կոծը, պիտի կատարէ իր վերին պարտքը։

* * *

Անոնք որ անհուն հաւատք մը ունին Պիսմարքի վրայ և անսահման ատելութիւն մը Անգլիոյ դէմ, անդադար կը կրկնեն երկաթէ վարչապետին սա խօսքը թէ «Ափրիկէ Անգլիոյ գերեզմանը պիտի ըլլայ» և հրճուելով կը սպասեն անոր ճգնաժամին՝ Հարաւ. Ափրիկէի պատերազմին մէջ։

Մեծ մարդոց խօսքերը սխալ չեն ըլլար երբեք, այլ սխալ կը մեկնուին միշտ և ինչպէս որ մայր մը իր վերջին զաւակը դիեցնելէն վերջ դիտելով որ ամենագէտ բնութիւնը այլ եւս կաթը, կենսական հիւթը, ցամքեցուցած է իր ստինքներուն մէջ, կրնայ իր գերեզմանը իր վերջին զաւկին օրօրոցին մէջ տեսնել, դուցէ Անգլիա ևս իր քաղաքակրթական վերջին դերը կատարելէ յետոյ, աշխարհի այդ վերջին մասին՝ Ափրիկէի մէջ՝ կրճէ հանդարտութեամբ կնքէ իր մեծկանացուն երկրագունդին գրեթէ կէսին մէջ անկլօ-սաքսոն ժողովուրդներու և սկզբունքներու շառաւիղներ թողլով հասարակաց։

Այդ տեսակ գերեզման մը գերեզման չէ սակայն, այլ յաւիտենական կենսաւորութիւնը կեանքի պատմութեան ոչ միայն մարդկային ազգին, այլ նոյն իսկ երկնային մարմիններու, անհուն տիեզերքին մէջ։

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ՇՐՋԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Շրջափոխութեան վարդապետութեան համաձայն, փիզիքական ու և է գործարանութիւն գործողին կարողութենէն կախում ունի, ուրկէ գործարաններ ալ կը զարգանան, գործառնութեան մը պահանջին համեմատ։ Այսպէս ակռաներն ալ գործառնութիւն մը կատարելու պաշտօն ունին, այն է սնունդը մանրելու և մարսողութեան համար պատրաստելու, թէպէտ ակռաները ի սկզբան այդ նպատակին չէին ծառայեր։

Կենդանիները՝ սնունդի տարբեր տեսակներու փոփոխութիւններէն անհունապէս այլայլած՝ այլազան ակռաներու շրջափոխուած են։ Այս պատճառներուն պատճառաւ, կենդանիներու ծամելիքի կազմութիւնը անթիւ զանազանութեանց ենթարկուած է, որոնց ամէնքն ալ զանազան տեսակ սնունդներ մանրելու յարմարած են։

Ակռաները բաց ի մանրելու նախկին գործառնութենէն, երկրորդական պաշտօն մըն ալ ունէին, այն է իրենց գոյութեան կռուին մէջ ինքզինքը և իրենները պաշտպանելու համար իբրեւ զէնք կը գործածէին։ Կենդանիներու դասակարգին մէջ անուղղակի մասնակցութիւնը ամենէն ազդու ներգործութիւններէն մէկն է կենդանի ընթացքը և կերպը որոշելու, իսկ կլիմայի և պարագայի ազդեցութիւնը երկրորդական է։

Սնունդի քանակութեան և որակութեան փոփոխութիւնը ջնջման կամ պահպանման պատճառ եղած է երկրիս վրայ ապրող բոլոր կենդանիներու։ Սնունդի շրջանակին մէջ յանկարծական փոփոխութիւնը ամբողջ ցեղին ջնջման պատճառ եղած է, իսկ աստիճանաբար ու յարատեւ խտացումը կազմութիւնը ձեւափոխելու պէտք միջոցը։

Ակռաներու և ծամելու կազմածներուն սոյն փոփոխութիւնը շատ մը դարերէ անցնելով զարգացած և մինչեւ մեր այս օրուան ունեցած վիճակը առաջ բերած է, որ ամենէն հիանալի պաշտպանութիւն է։ Սննդեան մասնակցութեան և կլիմայի ու պարագայի փոփոխութիւնը պատճառ եղած են ակռաներու, ծնօտներու և ծամողութեան ամբողջ կազմածքի ձեւերուն փոփոխութեանց ու տարբերութեանց, զի բնական ընտրողութեան նպատակն է կենդանիները զէնքեր պատող պարգեւներուն յարմարցունել։ Ինչպէս կը տեսնենք, մսակեր և խոտակեր կենդանիներու ակռաները, իրենց սննդեան համեմատ ձեւափոխուած են. օրինակի համար, մսակերներու գիշատիչ ակռաները միւս ակռաներէն աւելի գործածութեան ենթարկուած ըլլալով՝ չափազանց աճած են։ Նմանապէս կրծողներու՝ հատիչ ակռաները շարունակ գործածութեամբ զարմանալի կերպով կ'աճին, օրինակի համար, ճագարներու հատիչները՝ որոնք կ'երկարին այնքան որքան մազին, շատ մը որոճացող եղջերաւոր կենդանիներու ժանիքներն ու յառաջակողմեան ակռաները չը գործածելով՝ նուազած կամ բոլորովին անհետացած են։ Թէպէտեւ իրենց նախնիքները ունէին լաւ զարգացած ակռաներ, բայց կատարելագործութեան առեւ անգործածութեամբ վատած և տառից փոխարէն սկսած են իրենց լեզուն, քիմքը և շրթունքները գործածել, ինչպէս կովերը, կճղակաւորները իրենց վերի ծամելիքին յառաջակողմեան ակռաներէն այժմ բոլորովին զրկուած են։ Հետաքրքրական այն է որ անոնք ինչպէս իրենց սաղմնային վիճակին մէջ կը յիշեն նախնական ժամանակէ մինչեւ ցարդ։ Յիշեալ ժառանգականութեան օրէնքով և իրենց ակռաներն ունէին, որոնք մինչեւ յետոյ բնաւ դուրս չեն ելլեր։ Նաեւ անատամ կոչուած մրջնակեր կենդանիները ակռաներու գործածութեան բնաւ պէտք չունենալով, այդ գործարաններէն բոլորովին զուրկ են։

Կենդանիներու էգերու գրաւման կռուին մէջ՝ ուժեղ և մասնաւոր զէնքերով օժտուածն է որ յաղթանակ տանելով էգը կը գրաւէ։ Այն արու կենդանիներ՝ որոնք իրենց սովորական պայքարին մէջ հատանող և բզքտող ակռաներով օժտուած են, քիչ անգամ ուրիշ զէնքեր կ'ունենան. այսպէս են պատառող և կրծող կենդանիները. օրինակի համար, եղջերաւոր կենդանիները ընդհանրապէս ժանիք ակռաներէ կը զրկուին։ Շատ մը կենդանիներու էգերու վերի կամ վարի երկու ծամելիքի ժանիքներն ալ անգործածութեան ենթարկուելով՝ փոքրացած և վատած վիճակի մը հասած և կամ բոլորովին անհետացած են, ինչպէս հիմա կորսուած են էգ խոզերու, մշկայծեամներու, ուղտերու, ձիերու, ծովահորթերու, և շատ մը տեսակ կապիկներու և ուրիշ կենդանիներու ժանիքները։

Գալով մարդոց նախնիքներուն, կ'ըսէ Տարուին, առանց այն առեն երբ իրենց ակռաները իբրեւ զէնք կը գործածէին իրենց թշնամիները և կամ որսը փետտելու համար, հաւանականաբար խոշոր և դուրս ցցուած ժանիքներ ունէին։ Մասնաւորաբար արուն իր էգերուն և զաւակներուն համար շարունակ կռուի մէջ էր և անոնցմէ աւելի հուժկու կազմուածք և շ'ղ աւելի զօրաւոր ժանիքներ ունէր։ Մինչեւ անգամ այսօրուան վայրենի մարդոց ցեղերու ժանիքը բաղդատմամբ քաղաքակիրթներուն՝ աւելի մեծ է քան իրենց էգերունը։ Տակաւին կան մարդիկներ, որոնք կարգ մը կապիկներու պէս ունին, միւս ակռաներէն աւելի ցցուած ժանիքներ, որոնց քովի բաց միջոցը հանդէպի կ'ընկերակցի իրենց ընդդիմակաց ժանիքներուն։ Ասոնք հաւանականաբար ժառանգականութեան մէկ անդրադարձումը կամ յետադարձութեան արդիւնքն են։

Իսկ մենք որ այս ակռաները իբրեւ զէնք գործածելու թէպէտ ոչ հակամէտ ենք այլ եւս և ոչ ալ կարող, բայց և այնպէս կարող և բարկութեան առեն անգիտակցաբար մեր շրթանց մկանունքները կը ձգենք, ուղղէս թէ մեր ակռաները գործածելու պատրաստուէինք։

Եսք մեր նախնիք վերջապէս փայտերով ու քարերով կռուելու համար, սկսան իրենց ձեռքերը և բազուկները գործածել, անհրաժեշտ կերպով ալ փոխուեցաւ, որով իրենց ծնօտները և ակռաները աստիճանաւ նուազ գործածուելով, չափով ու քանակութեամբ փոքրացան և նուազեցան։ Նաեւ իրենց ակռաներու զգայողութեան զօրութիւնը՝ որ մարմնոյ ուրիշ մասերու զգայողութենէն շատ աւելի էր, հիմա բոլորովին տկարացած է. Թէպէտեւ այսօրուան վայրենիներն իսկ անծանօթ նիւթերը քննելու համար տակաւին իրենց ակռաներուն, ինչպէս նաեւ շրթունքներուն կը դիմեն իբրեւ վերջին միջոց։

Կենդանաբաններու մեծ մասը կը կարծէ թէ նախնիք աւելի մեծ ծնօտներ և տափակ ակռաներ ունէին. միայն թէ գործածութիւնը նուազելով, ծնօտները անզգալապէս փոքրանալով, ակռաները նուազեցան ու վատացան, այնպէս որ մէկ քանիները իրենց նախնական ձեւը փոխած և անգործածելի դարձած են և մէկ քանիներն ալ բոլորովին մէկէն թափուած։

(Մնացեալը վաղը) Ս. Մ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ

ՄԱԼԿԱՇՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

Մատակասքար կղզին, որ կը տարածուի հարաւային լայնութեան 26° և 12° աստիճաններուն միջեւ, կը գտնուի Ափրիկէի արեւելեան ծովեզրէն քիչ մը հեռու։ Իր տարածութիւնն է գրեթէ 600,000 քառ. քիլոմէթր, հիւսիսէն դէպ ի հարաւ երկայնութիւնն է 1600 քիլոմէթր, մինչդեռ իր լայնութիւնը հազիւ 600 քիլոմէթրի կը հասնի։ Այս խոշոր կղզին Ափրիկէէն անջատուած է Մոզամպիքի ջրանցքով՝ որուն լայնութիւնն է 400 քիլոմէթր։ Արեւելքէն կը թրջուի Հնդկաց ովկիանոսէն։ Կղզին, իր բնական դիրքէն, կենդանիներուն ու բոյսերուն նայելով կարելի է բաժնել երեք շատ որոշ, այսինքն արեւելեան, արեւմտեան և կեդրոնական մասերու։

Արեւելեան մասը լեռնոտ է, ուր կ'անձրեւէ յաճախ և հետեւաբար կը գտնուին ամէն տեսակ խոտեր։ Այս լեռնաշղթային բարձանց վրայ կը տեսնուին ընդարձակ անտառներ, և սարոտները ճահճախուտներ՝ որոնք մշակելի դաշտերու վերածելու համար՝ մեծամեծ ծախքերու կը կարօտին։ Հսկայատեսիլ անտառները, հեղեղատ գետերն ու արագընթաց հոսանքները ճամբորդներու զարմացումը կը գրաւեն։ Սակայն, այս մասը, պէտք եղածին չափ, կրաւոր ու մարնոյ (marne=կրախառն ու կաւային հող) չունենալուն համար՝ զուրկ է ճոխ բուսականութենէ։

Ծովեզերքը հարթ է, և քիչ խորշեր ունի. միայն կը տեսնուին Տիէկօ Սուարէզ, Անտօնկիլ և Ֆէնէրիվ ծովածոցերը։ Այս եզերքին նաւարկութիւնը շատ վտանգաւոր է. ապահով նաւահանգիստ մ միայն Թամաթավ, բայց այս կողմերն ալ, տարին, երկու ամիս, հողմ կը պատահի։ Ծովեզերքը կը գտնուին ցած ու նեղ անհամար ծովճակներ, որոնց ջուրը աղի՝ կայուն և աղահամ է։ Հոն կ'աճին եղէգն ու հորսնամատը (*) (né nufar)։

Եթէ այս ծովճակները իրարու միացուին, ներքին հաղորդակցութիւն մը պիտի ստեղծուի որ անշուշտ, մեծապէս պիտի նպաստէ երկրին զարգացման։ Այս մասին ներսերը գտնուող ծովճակները կը պարունակեն առատ ձուկ։ Ծովեզերքին մօտ գտնուող ճախճոտ և ցած դաշտերը չափազանց վտանգաւոր են, և այս պատճառաւ տենդը ամէնէն աւելի այս կողմերը մեծ կոտորածներ կ'ընէ։ Արեւելեան եզերքի հիւսիսային կողմը կը գտնուի Տիէկօ-Սուարէզի Փրանս. գաղթականութիւնը իր շքեղ ծովածոցովը և Անսիրան քաղաքովը, որ իր մասնաւոր դիրքին պատճառաւ՝ յիրաւի կոչուած է Հնդկաց ովկիանոսի պաշտպանը։ Ասկից քիչ մը անդին կը գտնուի Ամպր լեռը, ուր հաստատուած են Ժիւրայի Փրանսացիներ, որոնց բնակութիւնը շրջապատուած է բանջարեղինոց պարտէզներով։

Այս մասին գլխաւոր քաղաքներն են Վոհէմար, Ֆէնէրիվ, Տամադավ, Մահանորօ և Ֆոր Տոֆէն։ Տամադավ ունի 20,000 բնակիչ և Մատակասքարի ամէնէն կարեւոր քաղաքն է։ Մալկաշները և մանաւանդ Հնդիկ Մալապարները գործօն դեր մը ունին տեղական վաճառականութեան մէջ։ Տամադավի գլխաւոր փողոցը, փայտէ նուրբ ցիցերէ եղերուած երկար ճամբայ մըն է, որուն երկու եզերքներուն վրայ ցցուած են անուկները. անոր ծայրը կը գտնուի Մալկաշներու թաղը, որոնց անուկները մեծ ու կոկիկ են։ Համեստ կրպակներ՝ իրենց սեմին վրայ կը տարածեն տեղական արտադրութիւններ. տեղ մը չորցած մորթիներով լեցուն մեծ կողովներ, ուրիշ տեղ մը պարապ շիշեր, բամպակեղէններ, այլ եւ այլ թաշկինակներ, եղէգ, կովի միսեր, ձուկեր։ Աղտոտութիւնը կատարեալ է, մորթուած եզներու արեւով թթուած է սալայատակը և օդը ապականուած՝ հոտած ու փտած ուտելիքներու գարշահոտութեամբ։ Կառաւանները կը մեկնին Տամադավէն դէպ ի Թանանարիվ, որոնք ամէն տեսակ ապրանք և ճամբորդներ կը փոխադրեն։

Արեւմտեան մասը համեմատաբար տափարակ է, ուր՝ տեղ, տեղ կը տեսնուին բլուրներ և փոքր լեռնաշղթաներ։ Կլիման խիստ չոր է, որովհետեւ գրեթէ չանձրեւեր՝ միակութիւն կարելի է ըսել միայն գետակներուն։ Այս ընդարձակ երկիրը ունի իրեն յատուկ ծառեր՝ որոնք երաշտութենէն չեն վնասուիր, ինչպէս պաօպապ, (*) Հնդկարմաւենին (tamarinier), հուամէրէն (cytire, կարմիր փայտով ծառ մը) փլուր և պալմանայ լատանիերն (latanier արմաւենիներու ցեղէն), և այլն։ Այս մասին միայն հիւսիսային կողմերը կան ընդարձակ արօտավայրեր, ուր անդրոյի Սագալաւները կը պահեն Մատակասքարի ամէնէն գեղեցիկ եզները։ Երկու տարբեր հովեր կը փչեն այս կողմերը, մին որ անձրեւաբեր է Մոզամպիքի ջրանցքէն հիւսիսակողմէն և միւսը՝ որ տօթ հակառակն է, հարաւէն։ Այս մասին հիւսիսային կողմը վեց ամիս անձրեւ կը տեղայ, քիչ մը վարը՝ երեք ամիս, և աւելի վարը բնա՛ւ չանձրեւեր։ Հոս փոքր գետերը յաճախ չորցած են։ Այս մասին գետերը աւելի ջրոտ են քան արեւելեան կողմի գետերը, որոնք տեղ, տեղ ալ, նաւարկելի են։ Այս եզերքին գլխաւոր քաղաքներն են Մաճանկա և Դիէւլէար։ Հիւսիսային կողմը կը գտնուի Նոսիւպէ կղզին, որուն գլխաւոր տեղն է Հէլվիլ։

(*) Եգիպտական բոյս, թէ՛ տաք և թէ բարեխառն գաւառներու մէջ՝ ասոր շատ տեսակները կը բուսնին։ Սովորական են դեղին և սպիտակ հորսնամատը։ Ջրային խոշոր խոտեր, որոնց տերեւները կը լողան ջրին երեսը, իսկ իրենց գեղանի ծաղիկները ջրին երեսէն վեր հազիւ կը բարձրանան։ Ասոնք թէ՛ ինքնաբոյս են և թէ մասնաւորապէս կը մշակուին։ Հորսնամատի պալարաձեւ ցողունը, առատ տանին կը պարունակէ՝ զոր կը գործածեն մորթագործութեան մէջ, և որովայնալուծութեան դէմ։

(*) Մոլոշազգի յաղթանդամ ծառ մըն է, որ կ'աճի Ասիոյ և Ափրիկէի մէջ և Ըստ Ատանսոնի դարերով կ'ապրի ու 30 մէթր բարձրութեան կը հասնի։ Իր ամէն մասերն ալ օգտակար են։

—)(26)(—

ՃԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԷՐՕՄԻ ՊԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Գ.

ՑՈՐԵՆԱՆՔԸ ԿԸ ՔՇԻ ՋԱՂՈՆՔ

—Ինչ, հայր։

—Կը վախնամ որ անհաճոյ կը թուի քեզի։

—Ինչու։

—Ռէժինի տեղ կ'ուզեմ քեզ կնքամայր ընել Հանրիոյի։

—Ո՛չ, ոչ հայր, քու ընտրութիւնդ լաւ է, ըսաւ Ռօզ ջղային ծիծաղով մը... բնա՛ւ չեմ նախանձիր Ռէժինին... վասն զի ես որ պիտի սիրեմ Հանրիօն... շատ, շատ պիտի սիրեմ զայն, անկէ աւելի չսիրուելու սարսափով... պիտի տեսնես...

Ժէրօմ ժպտեցաւ ու Մարթան ցոյց տալով.

—Ո՛հ, աղջիկս, մէկը կայ որ միշտ քենէ աւելի պիտի սիրէ...

—Ոչ։

—Իր մա՛յրը։

—Ոչ. ոչ. պիտի տեսնես, ես ալ մօրը պէս պիտի սիրեմ զայն։

Ռօզ Մոնոն փութաց դուրս ելլել՝ մօրը միանալու համար։ Ժէրօմ մտածկոտ՝ կը մնար։

—Այս աղջիկը առաջուան պէս չէ...

Ռօզ և Մարթան եկեղեցի գացին, ուր քահանայ մը կը գտնուէր։ Հոն իրենց անձնութիւնները փոխանակեցան։ Եկեղեցիէն կողմէ չէր պահանջուեր մարդահամարի արձանագրութեան պատճէնը։ Այդ առաջին վտանգը անհետացած էր։

Մկրտութիւնը տեղի ունեցաւ շաբաթ օր մը, կէս օրէն յետոյ։ Բացի Կասպարէն՝ Ժէրօմ ո՛չ ոք հրաւիրած էր հանդէսին։ Ցօլորդ օր, հոգեհրոյթ մը տալու մտադիր էր։ Հրաւէրները ուղղուած էին արդէն։ Ճաշէն յետոյ Պուլոնեի անտառը պիտի երթային։

Ռէժին եղաւ կնքամայրը։ Կասպար խոժոռ ու ծանրախոհ դէմքով մը կը պատասխանէր իրեն եղած հարցումներուն։ Ռօզ ալ ներկայ կը գտնուէր կնունքին, անհուն անձկութեան մը մատնուած ու մղձաւանջի մը մէջ կարծելով ինքզինքը։ Խե՛ղճ աղջիկը այն առեն միայն սթափեցաւ, երբ քահանան ըսաւ.

—Հանրի՛, որդի Ժէրօմ Պիւրկարի և Մարիան Լըզոնի, իր օրինաւոր կնոջ։

Ռօզ ընդոստ շարժում մը ըրաւ՝ առաջ նետուելու համար։ Ուզեց պոռալ. «Ոչ ճշմարիտ չէ։ Այդ տղան իմս է։ Ե՛ս եմ անոր մայրը։»

Բայց իր շրթունքները չկրցին բառ մը արտաբերել։ Դանդաղօրէն, աթոռներուն ու նստարաններուն կռթնելով՝ աւանդատուն ուղղուեցաւ։ Հոն Կասպար ու Ռէժին ստորագրեցին։ Եկեղեցիէն դուրս ելան, որուն դրան առջեւ խմբուած աղքատներուն մանրուք դրամ բաժնեց Կասպար։ Այսպէս վերջացաւ փոքրիկ Հանրիոյի կնունքը։

Դ.

ԺԱՆ ՔԼԷՐԺԱՆ ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒԻ

Ցօլորդ օր, ճաշէն յետոյ, որ մինչեւ ժամ երկու երկարեցաւ, Ժէրօմ առաջարկեց կառքով պտոյտ մը կատարել Պուլոնեի անտառին մէջ։

Մարթան և Ռօզ Մոնոն արդէն անձկութեամբ ներկայ եղած էին կնունքին թէեւ սարքուած սեղանին։ Մեծ սփոփանք մը զգացին երբ սեղանէն ելան։ Բնա՛ւ փափաք չէին զգար պտոյտ ընելու. ուրիշները կրնային իրենց ուզածին պէս զբօսնուլ, բայց իրենք պէտք կը զգային առանձին մնալու։

Ժէրօմ անոնց մերժումը չհանդուրժեց, որով խեղճ կիները սրտմաշուկ հեւքերուն հետ դուրս ելլել. կէս ժամ յետոյ Պուլոնեի անտառը կը գտնուէին։

Աշնան հեշտալի յետմիջօրէ մըն էր և արեգակը օգոստոսի պէս հրակէզ։

Հանրիօ ալ կը մասնակցէր այս զբօսական պտոյտին, որ իր կնունքին առթիւ սարքուած էր։ Մարթան և իր երկու աղջիկները փոխն ի փոխ կը գրկէին պզտիկը։

Ռօզ Մոնոն զաւակը գրկած առեն՝ ջղաձգօրէն կը սեղմէր իր կուրծքին վրայ, ինչ որ Ժէրօմի ուշը գրաւեց վերջապէս։ Ուշադրութեամբ դիտեց իր աղջիկները, որոնց նկատմամբ պահ մը ունեցած կասկածները փարատեցան իսկոյն։ Բայց Ռօզի արտօրինակ ձեւերը մեծապէս արթնցուցած էին իր հետաքրքրութիւնը, որ շատ փոխուած կը գտնէր իր աղջկան շուարած ու համակերպող նկարագիրը։

Ժէրօմ կնոջը մօտենալով,

—Ռօզ չուզեր գրկել պզտիկը, ըսաւ։

—Կ'ապահովցնեմ որ կը սխալիս։ Ընդհակառակը, կ'ուզէ ամէն ատեն գրկել զայն։

—Ուրեմն պէտք է մեղմօրէն վարուի անոր հետ։

Ու աղջկանը դառնալով, գոչեց զուարթութեամբ.

—Է՛հ, Ռօզ, շատ մի սեղմեր պզտիկը...

Ռօզ գլուխը ծռելով զաւկին վրայ, ջանաց ժպտիլ, բայց այդ հնարքը գործածեց ծածկելու համար արցունքները՝ որոնք այտերէն վար կը հոսէին։

Հրաւիրեալները կանգ առին Բրէ Քաթըլան փողոցին անկիւնը, լճին եզերքին վրայ։ Պայծառ ու ջերմին արեւուն տակ, մարգերուն վրայ փռուեցան, խնդալով ու խօսակցելով երկու ժամու չափ։

Հրաւիրեալները բազմաթիւ էին, որոնց մէջ, բարի Ժէրօմի բարեկամ դրացիներէն, կային նաեւ պազարին պաշտօնեաներուն մեծ մասը։ Կասպար ալ հոն էր, թէեւ դժկամակութեամբ եկած։ Երկու կիներուն յուսահատութիւնը մեծ վիշտ կը պատճառէր իրեն։

Կասպար պիսիքլէթով ուղեկցած էր կառքերուն։ Մերթ ընդ մերթ, երիվարը հեռանալով, քննական պտոյտ մը կը կատարէր ու ետ կը դառնար։

Ժամը չորսին առենները Ժէրօմ ըսաւ.

—Այսօր Լօնշանի մէջ ձիարշաւ կայ, ինչ կ'ըսէք, եթէ երթանք կառքերուն անցքը դիտենք։

Հրաւիրեալները իսկոյն ճամբայ ելան և քիչ յետոյ Ռէն-Մարկրէթ ծառուղին հասած էին։ Ձիարշաւը նոր աւարտած էր դեռ. կառքերը, պիսիքլէթները ու ինքնաշարժ կառքերը հոծ բազմութիւն մը կը փոխադրէին Բոլոնի արուարձաններուն։

Կասպար ու Ռօզ նայուած մը փոխանակեցին, երկուքն ալ միեւնոյն մտածումը ունենալով։ Ո՛վ գիտէ, թերեւս այդ ամբոխին մէջ կրնային գտնել Քլէրժան կոչուած թշուառականը, որ այնքան վատօրէն խաբած էր Ռօզը։

Այս վերջինը աչքը չէր բաժներ ամբոխէն, որ անդադրում հոսանքով մը կը յառաջանար։ Կասպար և Ռօզ բառ մը չէին ըսեր իրարու, այլ նայուածքով կը բացատրուէին։

Ամբոխը տակաւ ցանցառ կը դառնար ու օրը իրիկուան կ'ըլլար։

—Կառք նստինք ու վերադառնանք, ըսաւ Ժէրօմ։

Ու ձեռքերը շփելով.

—Իրաւ որ շատ աղուոր բան է եղեր կէս օրէն յետոյ բացօթեայ անցընել։

Վայրկեան մը, խեղդուկ աղաղակ մը խափանեց Ժէրօմի ձայնը։

—Կասպա՛ր, նոյն ինքն է, նոյն ինքն է, տեսի՛ր հո՛ն, գոչեց Ռօզ։

(Շարունակելի)

Կեդրոնական մասը, լեռներու ընդարձակ ցանց մը մըն է, որոնց միջին բարձրութիւնն է (ծովուն երեսէն) 1500 մէթր։ Անկատարա լեռը, ծովէն 2600 մէթր բարձր է։ Այս տեղի բնիկները կը կոչուին Ամազնիլանիդըր, որ կը նշանակէ երկնքի տակ, վասն զի տունք երկնակամարէն զատ, ուրիշ ապաստանարան մը չունին, նոյն իսկ ծառերու շուքին կարօտը կը քաշեն։ Նեղ հովիտներու, գետակներուն երկայնքը միայն ծառեր կան։ Երաշտութիւնը կը տեւէ ապրիլէն մինչեւ հոկտեմբեր։ Հովիտներուն խորը կան գետակներ, բլուրներուն վրայ՝ արջառներ, և ամենուրեք հողէ և թրծուն աղիւսէ տուներ։ Հողը կարծր և կարմիր կաւ մըն է, տեղ տեղ ալ կրանիթի խոշոր զանգուածներ կը տեսնուին։

Այստեղի կլիման՝ բարեխառն ըլլալուն համար, Եւրոպացիներ հաստատուած են։ Այս մասին կարեւոր քաղաքներն են, Դանանարիվ, Ամազօհիմանկա և Ֆիանառանձոա։ Դանանարիվ կը գտնուի Դանադավէն 300 քիլոմէթր հեռուն՝ և Մաճունկայէն 450 բնակչութիւնը 100,000ը կ'անցնի։ Քաղաքին ամէնէն բարձր տեղը շինուած է պալատը, ուր կը բնակէր Հովաներու թագուհին։ Գլխաւոր շէնքերը կը տեսնուին Ջինակալալի և մանգենիներու փունջերու միջեւ։ Թէեւ քաղաքին արտաքին տեսարանը շողշողուն է, բայց ներքինը տար հակապատկերն է. փողոցները բոլորովին աղմուս են, որոնք կ'երկարին մինչեւ ուրբաթ աւուր Զօմա կոչուած բազարը։ Տուները ամփիթատրոնի նստարաններուն պէս վարէն դէպ ի վեր բարձրացած են։ Փողոցները շատ նեղ են և տուները կարծես թէ իրարու վրայ հեծած են։ Դանանարիվ, կը նշանակէ հազար գիւղեր։ Ամազօհիմանկա՝ կը գտնուի Դանանարիվի արեւելեան կողմը՝ որ Հովաներու նուիրական քաղաքն է։ Իսկ Ֆիանարանձոա քաղաքը, որ Գեմիլէոյի գլխաւոր քաղաքն է ճշմարտապէս երկրագործական երկիր մըն է։

Ա. Ց. ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Գ. Լոճի ճառը.—Եւրոպական մամուլը.— Գ. Ռուզվէլթ եւ ճանչցուցեալ Մաք Քինլի.—Մ. Նահանգաց տնտեսական քաղաքականութիւնը.— Նաւատորմը։

Անցեալ օր հրատարակուեցաւ Մ. Նահանգաց Սենատոյին ազդեցիկ անդամ և Գ. Ռուզվէլթի բարեկամ խորհրդական Գ. Լոճի ճառը, զոր արտասանեց Պոսթընի մէջ ի պատիւ իրեն տրուած սեղանի մը առթին։ Եւրոպական մամուլը բուռն խօսեցաւ այդ ճառին վրայ, և գրեթէ համաձայն, վասն զի կը ճշդէ այն ընդհանուր գիծերը, որոնցմով ամերիկեան Խորհրդարանին ժամանակաշրջանը, Գ. Ռուզվէլթի անձնուէր ըլլալով, որոշած է վարել իր քաղաքական գործը։ Այդ ճառին նկրկնած սկզբունքներուն գրեթէ բոլորն ալ լաւ ընդունելութիւն մը կը գտնեն եւրոպական լրագիրներուն մեծ մասին կողմէ։ Առանց գոհունակութեամբ կը հաստատեն թէ Գ. Լոճ կը չեղարկէ ընդհանուր փոխադարձութեան քաղաքականութիւն մը և խաղաղութեան պահպանութիւնը։ Գ. Լոճի պարզած այդ սկզբունքը որ կը մեղմացնէ Մաք Քինլիի օրով ընդունուած առեւտրական ու մաքսային խստութիւնը, պիտի անհետացնէ նաեւ Տինկլիի մաքսապաշտ սակացոյցերու դրութիւնը՝ որուն պիտի յաջորդեն մաքսային փոխադարձ սակացոյցեր։ Այդ փոփոխութիւնը, սակայն, դիւրաւ կը հասկցուի, երբ մտածուի թէ հինգ տարի առաջ, ամերիկեան բերքերը որոնք այնքան զօրաւոր չէին, պետութեան աջակցութիւնը և մաքսին պաշտպանութիւնը կը խնդրէին, մինչդեռ այսօր ինքզինքը կարող կը զգայ մրցման մտնել ո՛ր հրապարակին վրայ ալ ըլլայ։ Այսօր, փոխանակ ամերիկեան նաւահանգիստներուն շուրջը պատնէշ մը կանգնելու, աջակցութիւնը կ'ուզուի նաւագնացութեան մը որ դիւրացնէ նոր հրապարակներու յաղթանակը և բերքերու արտածումը։ Այդ դրութեան փոփոխութեանը համար էր որ հանգուցեալ Մաք Քինլի նախագահը որ կրցած էր նախատեսել ամերիկեան պահանջումներու յեղաշրջումը, իր մահուանէն քիչ առաջ արտասանած ճառերուն մէջ հասկցնել ուզեց թէ պէտք է լքանել ծայրայեղ մաքսապաշտութիւնը և ընդունիլ փոխադարձութեան քաղաքականութիւնը։ Տինկլիի սակացոյցերը ալ ևս հիմը չեղան Մ. Նահանգաց նոր քաղաքականութեան, այլ պատերազմը՝ Քուպայի հրապարակին տիրելու և Բորթօ-Րիգոյի մէջ մաքսային սակացոյցեր ընդունիլ տալու բանի։ Այդ երկու իրողութիւններն էին որոնք, իրենց բոլոր մանրամասնութիւններովը երբ յայտնի եղան, բաւական եղան անհետացնելու վճռականութեան այն դասը, որով կ'ուզէին շէլջապատել Մ. Նահանգաց ձեռնարկած պատերազմը Սպանիոյ դէմ։ Արդ, ծերակուտական Գ. Լոճ, իր ճառին մէջ ճշդեց Մ. Նահանգաց նոր քաղաքականութիւնը՝ հիմնելով Մաք Քինլիի ցոյց տուած երկու կէտերուն վրայ՝ այսինքն տնտեսական փոխադարձութիւն և զօրաւոր նաւատորմ մը։ Եւրոպական լրագիրները այնքան նպաստաւոր ընդունելութիւն մը չեն ըներ ծերակուտական Գ. Լոճի միւս յայտարարութեան՝ Մընրոէի վարդապետութեան մասին, որուն վրայ կ'ուզուի հիմնել Մ. Նահանգաց միջազգային քաղաքականութիւնը։ Եւրոպական թերթերը գիտել կու տան թէ այդ վարդապետութիւնը շատ դիւրին էր գործադրել սպանիական գաղթավայրերուն հանդէպ, որոնց պաշտպանութեանը համար սպանիական նաւատորմը բոլորովին անկարող էր, քանի որ աւելի բազմաթիւ և նոր թնդանօթներ ու ռազմական գործիքներ ունեցող մարտանաւերու դէմ պիտի պատերազմէր։ Այսօր Մընրոէի վարդապետութեան գործադրութիւնը, կ'ըսեն եւրոպական լրագիրները, ուրիշ մեծ պատրաստութիւններ եւ սպառազինութիւններ անհրաժեշտ կ'ընծայեն, եթէ Մ. Նահանգները կուզեն ուղղել եւ բոլորական մեծ տէրութիւններէն մէկին հետ։ Ուստի կրնայ հարցուիլ Գ. Լոճի թէ խաղաղութեան պահպանութիւնը ջատագովող իր վերջին յայտարարութիւնը ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ, երբ Մընրոէյի վարդապետութեան համար յայտնած հաւանութիւնը բոլորովին հակառակ եզրակացութեան մը յանգելու հանգամանքը ունի։

—Ուաշինկթընէն չորրոթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մ. Նահանգաց ծովային նախարարութիւնը ծրագիր մը պատրաստեր է, որով իբրեւ անհրաժեշտ պէտք կ'առաջարկուի նաւային սպաներու ու զինուորներու թիւը աւելցնել և նաւային պահեստի կարգ մը հաստատել, որպէսզի պատերազմի առթեն կարելի ըլլայ լաւ մարզուած նաւային զինուորներ ունենալ։ Ծրագիրը պէտք ցոյց կուտայ նաեւ շինել առաջին կարգի երեք զրահաւորներ, զրահապատ երկու յածանաւակներ և ուրիշ զանազան մարտանաւեր։

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Նորոգութիւնը.— Առեւտրական դաշնադրութիւնները։

Համէն չորրոթ օրուան թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ Աւստրիա, Գերմանիա ու Իտալիա սկսած են բանակցութիւն կատարել՝ վերանորոգելու Երրեակ Զինակցութիւնը, որուն պայմանաժամը կ'աւարտի 1903 մայիսին։ Դաշնակցութիւնը կը տրամադրէ թէ այդ երեք տէրութիւնները, պայմանաժամը աւարտելէն տարի մը առաջ, պէտք է իրարու իմաց տան թէ Զինակցութիւնը կ'ուզե՞ն նորոգել թէ ոչ։ Իտալիա իբրեւ պայման կ'առաջարկէ աւելի նպաստաւոր եղանակով մը վերանորոգել առեւտրական դաշնադրութիւնները՝ որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1102ին։ Այդ պարագան արգելք մը պիտի ըլլայ Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգման։ Աւստրիա ու Գերմանիա տակաւին բան մը չեն յայտնած այդ մասին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Հաշտութիւնը.— Գ. Քրիւկէրի պայմանները.—Պոէրական հերքում մը։

Տէյլի Մէյլ, սոյդ աղբիւրէ առնելով, կը ծանուցանէ թէ Քրիւկէր նախագահը լրջօրէն նկատողութեան պիտի առնէ Անգլիոյ անունով պաշտօնատար ներկայացուցիչի մը կողմէ ուղղակի իրեն՝ իբրեւ վեհապետ Թրանսվալի՝ ըլլալիք հաշտութեան առաջարկութիւնները, եթէ Ա. անպայման ներում շնորհուի Բոէրներու ընդհանուրին, Բ. բանակատեղերը կամ ուրիշ տեղեր գտնուող գերիներ և այլն իրենց տեղերը դրկուին և անգլիական զինուորները քաշուին հարաւային Աֆրիկէի հանրապետութեան երկիրներէն, Գ. կործանած բոլոր ագարակները վերաշինուին կամ դրամական հատուցում մը ըլլայ նիւթական վնաս կրող Պոէրներուն՝ իրենց ագարակներուն քանդուելէն և աշխատութեան գործիքներուն փճանալէն, գօտիթախումբերուն մէջ ծառայած ատեննին և Դ. Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ կողմէ երաշխաւորուած դաշնակցութիւն մը կամ պայմանադրութիւն մը կնքուի, որ անմիջական ու ամբողջական ինքնօրինութիւն տայ Պոէրական հանրապետութեանց՝ Աֆրիքանտէր դրօշին տակ։ Պոէրներն ալ Անգլիոյ տան Ուիթուոթըրսրանտի ոսկիի հանքերը։ Այս վերջինը այն ամբողջ հատուցումը պիտի ըլլայ, զոր Պոէրները պիտի ընեն Անգլիոյ։ Ֆրանքֆուրթէր Ցայթունկ, սակայն, կը ծանուցանէ թէ Գ. Վոլմարանս յայտարարեր է որ վերջերս Գ. Քրիւկէրի բնակարանին մէջ կատարուած տեսակցութիւններու պահուն հաշտութեան բանակցութեանց մասին բնաւ չէ խօսուեր և հիմա ալ ոչ ոք կը խորհի անոր վրայ։ Գ. Վոլմարանս ըսեր է նաեւ թէ որչափ ատեն որ Անգլիոյ կառավարութիւնը չուրանայ Լորտ Սոլզպէրիի ու Գ. Չէմպըրլէնի վերջին ճառերուն մէջ յայտնուած ընթացքը, կարելի չէ հաշտութեան վրայ խորհիլ։ Կատարեալ անկախութիւն մը եթէ ապահովուի Պոէրներուն, այն ատեն միայն կարելի է հաշտութեան վրայ խօսիլ։ Կարելի չէ հաշտութիւն կնքել՝ ոսկեհանքերը Անգլիոյ տալու պայմանով։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Առեւտրական նաւեր.— Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Թանցի կարծիքը։

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կը վիճաբանի առեւտրական շոգենաւերու օրինագծին վրայ։ Ժողովը քուէարկեց Գ. Մաճէի առաջարկած փոփոխութիւնը թէ օտար երկիրներ շինուած նաւերու նպաստ կամ պաշտպանութիւն չտրուի։ Ժողովը յետոյ ընդունեց նաեւ Գ. Բոսթէնի առաջարկութիւնը, որուն համաձայն նպաստ կամ պաշտպանութիւն պէտք է տալ միայն Ֆրանսայի սեփական տէրերուն և այն Ընկերութեանց որոնց վարչական Խորհուրդը մեծ մասամբ Ֆրանսացիներէ կը բաղկանայ, և որուն նախագահը և ընդհանուր տնօրէնը Ֆրանսացի են։ Երբ հասկցուի թէ շոգենաւային Ընկերութիւնը կամ տէրը միջնորդ մըն է միայն և բուն իսկ տէրը օտարական է, նպաստները անմիջապէս պէտք է ջնջուին։ Թան գոհութիւն կը յայտնէ այդ տրամադրութեան համար որ, կ'ըսէ, պատերազմի ատեն երկրին ապահովութիւնը երաշխաւորելով հանդերձ, Ֆրանսայի վաճառականութեան և նաւագնացութեան զարգացման միջոցներ կ'ընծայէ։ Նաեւ կարելի կ'ընէ մրցիլ դրացի երկիրներու հետ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ելմտական կացութիւնը.— Զանզիպարի խնդիրը.—Պաւիէրա.

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կիրակի օրուան թուականով հեռագիր մը ստացած է Պէրլինէն ծանուցանող թէ վերջերս Գերմանիոյ դաշնակցային զանազան պետութեանց ներկայացուցիչներուն միջեւ կարեւոր փոփոխութիւններ կատարուեր են՝ ամբողջ Գերմանիոյ և այդ պետութեանց իւրաքանչիւրին ելմտական կացութեանը վրայ։ Այդ խնդիրը թէեւ խորհրդակցութեան մը առարկայ չէ եղած, սակայն կ'ըսուի թէ դաշնակցային Խորհրդին յանձնաժողովներուն մէջ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, պիտի աշխատուի կարելի եղածին չափ զեղչելու՝ տէրութեան ելմտացոյցին բացը։

—Պէռլինէր Նէօյէսթէ Նախրիխթէն ըստ այդ աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ բոլորովին անհիմն է այն զրոյցը, որուն համաձայն Անգլիա հաւանած ըլլայ Զանզիպարը թողուլ Գերմանիոյ, Տելակոան իրեն տրուելու պայմանով։

—Պաւիէրայի Երեսփ. Ժողովը, ուրբաթ օրը, շարունակեց ելմտական ընդհանուր կացութեան վիճաբանութիւնները։ Նախարարապետ Պառոն Ֆոն Քրայլշայմ յայտարարեց թէ սխալ է այն տեղեկութիւնը թէ Պաւիէրայի նախարարութիւնը ակարութիւն ցոյց կու տայ դաշնակցային Խորհուրդին մէջ։ Նախարարապետը յարեց նաեւ թէ գերման կառավարութիւնը չէ կրցած ձեռնարկութիւն մը ընել ի նպաստ Պոէրներուն, թէեւ ցաւալի է որ չէ կրնար այդ քաջարի ժողովուրդին շահուն համար։ Նախարարապետը նաեւ ըսաւ.—«Պաւիէրայի համար մեծ առաւելութիւն մըն է որ գերման տէրութեան մէկ մասը կը կազմէ։ Այսօր Գերման տէրութիւնը, ինչպէս մեծ տէրութիւն մը պէտք է ունենայ՝ ունի մեծ տէրութեան մը քաղաքականութիւնը։ Կայսրը մեծ կորովով մը կը գործէ։ Պաւիէրա միշտ հաւատարիմ պիտի ըլլայ կայսրութեան»։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Աւստրիոյ Խորհրդարանին մէջ.—Ֆրանսական միաբանութիւնները.— Բուռն վիճաբանութիւններ։

Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, ուրբաթ օրը, բուռն վիճաբանութիւններ կատարուեցան ֆրանսական միաբանութեանց Աւստրիա գաղթելու խնդրին վրայ։ Թիրոլի գերման երեսփոխան Գ. Էքսլէր սեւ գոյներով նկարագրեց այդ միաբանութեանց արշաւանքէն առաջ գալիք վտանգը Աւստրիոյ համար։ «Ամէն կողմ, ըսաւ, Սթիրիոյ, Քարինթիի և Գալիցիոյ մէջ սառյուածքներու գնման վրայ կը խօսուի, այդ միաբանութեանց հաստատմանը համար։ Նոյն իսկ ամէնէն բարձր ու ազդեցիկ անձնաւորութիւնները զանոնք կը հիւրընկալեն իրենց դղեակներուն մէջ։ Աւստրիա արդէն պէտք եղածէն աւելի միաբանութիւններ ունի։ 1895ին այրերու 488 միաբանութիւններ կային՝ 8530 անդամներով և կիներու 647 միաբանութիւններ՝ 15,616 անդամներով։ Անոնք շարժուն ու անշարժ 238 միլիոն քուրոնի հարստութիւն մը ունին։ Վտանգաւոր պիտի ըլլայ այժ տալ այդ արշաւանքին»։ Ատենաբանը պահանջեց որ նախարարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առնէ՝ արգիլելու համար օտար միաբանութեանց այդ գաղթումը. նաեւ առաջարկեց նոր օրէնքներ հաստատել, եթէ արդէն գոյութիւն ունեցողները չեն կրնար այդ մասին պէտք եղած իշխանութիւնը տալ նախարարութեան։ Համագերման կուսակցութենէն Գ. Էլսէնքոլֆ առաջարկեց որ կրօնական ամէն նոր հաստատութիւն արտօնուի օրէնքով մը, թէ որ և է միաբանութեան բոլոր անդամները քաղաքային իշխանութեանց առջեւ երդում ընեն յարգելու օրէնքները, և թէ միաբանութիւնները ալ եւս չկրնան դաստիարակութեան գործը վարել։ Ատենաբանը ամէնէն աւելի յարձակեցաւ Ճիզուիթներուն դէմ։

ՍԹԷՖԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ԱՐՇԻԴՔՍՈՒՀԻՆ

Բանախօսութիւն մը.— Այցելութիւն մը Հունգարիոյ մէկ քաղաքը։

Սթէֆանի նախկին արշիդքսուհին, հիմա կոմսուհի Լոնեայի, որ Ռոտոլֆ իշխանին այրին է, վերջերս Զէմպլին երթալով ընդունեցաւ գեր-կառավարիչին և ուրիշ անձնաւորութիւններու կողմէ, որոնք բարի գալուստ մաղթեցին։ Կոմսուհին, պատասխանելով գեր-կառավարիչին մէկ ուղերձին, սա խօսքերը արտասանեց.—«Ձեր ամէնուն որ եկաք զիս դիմաւորել այս գեղանի երկիրը ժամանելուս առթիւ, շնորհակալ եմ՝ ինծի եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար։ Արդէն քանի անգամներ առիթը ունեցայ հրապարակաւ իմ զգացումներս յայտնել Հունգարիոյ մասին, զգացումներ զորս ներշնչած է ինծի մայրս՝ Հունգարացի արշիդքսուհի մը։ Մեծ ուրախութեամբ է որ այս նոր առիթէն կ'օգտուիմ կրկնելու թէ ձեր ասպետական ազգին համար տածած սէրս, այն ազգին որ հաւատարմօրէն միշտ միացած մնաց, խոր արմատներ ձգած է սրտիս մէջ։ Երբեմն որքան երջանիկ էի, երբ կը մտածէի թէ օր մը թագուհին պիտի ըլլամ այս ազգին։ Ա՛ւա՛ղ, Աստուած, իր անհուն իմաստութեամբը, ուրիշ կերպ տնօրինեց։ Դուք իբրեւ ձեր նախկին գահաժառանգ իշխանուհին չէ որ զիս կ'ողջունէք, այլ իբրև Հունգարացիի մը կինը։ Թոյլ տուէք որ ըսեմ թէ անմոռանալի Եօսէֆ փոխարքային իբրեւ թոռնուհի, կը պանծամ կրելով անունը ընտանիքի մը՝ որ երկրին անդրդուելի կերպով հաւատարիմ մնացած է Հունգարիան հաստատուելէն ի վեր»։ Այս խօսքերը որոնք յուզկոտ շեշտով մը արտասանուեցան, բուռն ծափահարութիւններով ողջունուեցան։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻԱ

Հիւպատոսական բարենորոգման խնդիրը.—Բանակցութիւնները երկու կառավարութեանց միջեւ.— Խորհրդարանը.— Կուսակցութիւնները.— Լրագիրներուն կարծիքը։

Հիւպատոսական բարենորոգման խնդիրը երկար ատենէ ի վեր տակաւին մնացած է Շուէտի և Նորվէկիոյ միջեւ։ Քրիսթիանիայի Տակպլատէտ լրագիրը վերջերս կը ծանուցանէր թէ Շուէտի և Նորվէկիոյ կառավարութեանց միջեւ կատարուած բանակցութիւնները անհրաժեշտ դարձուցած են ուսումնասիրել այն յիշատակագիրը, որուն պատրաստութիւնը, ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ յանձնուած էր Գ. Շիկուրտ Իպսէնի, որպէս զի պատմական և իրաւաբանական տեսակէտով քննէ հիւպատոսական բարենորոգման խնդիրը։ Այսպէս, ինքնին անհետացան այն ենթադրութիւնները, զորս կ'ընէին Շթինի դահլիճին վրայ։ Գ. Իպսէն ալ անցած տարի, աշնան, նմանօրինակ յիշատակագիր մը պատրաստած էր, զոր նախարարութիւնը նկատողութեան չառաւ։ Հետեւապէս, Քրիսթիանիայի մէջ կը կարծէին թէ Գ. Իպսէնի երկրորդ յիշատակագիրն ալ ի մասին նորվէկեան անկախ հիւպատոսութեանց կազմակերպութեան, չպիտի գործածուի բանակցութեանց համար։ Այս իրողութենէն զատ՝ ուրիշ նշաններ ալ ցոյց կուտան թէ Հիմնական Օրէնքի վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներ կարգադրուելու ճամբուն մէջ են։ Վերջերս Քրիսթիանիայի մէջ գումարում մը կատարուեր է Նորվէկիոյ նախարարներուն մասնակցութեամբ, խորհրդակցելու համար շատ կարեւոր խնդիրներու վրայ, ի մէջ այլոց հիւպատոսական բարենորոգման մասին։ Խորհրդարանին ձախակողմեան կուսակցութիւնը, կ'երեւայ թէ, մտադիր է նախարարութեան հայեցակէտները հասկնալ այդ մասին. հարցապնդումով մը պիտի պահանջուի պարզել արդի կացութիւնը հիւպատոսական բարենորոգման խնդրին։ Սակայն կը հաստատուի թէ ձախակողմը նպատակ չունի վիճաբանութիւն բանալ Խորհրդարանին մէջ, այլ պիտի հրաւիրէ նախարարութիւնը որ իր ծրագիրը պարզէ Ժողովին մէջ։ Պահպանողական լրագիրները շատ նպաստաւոր կարծիք չեն յայտներ ձախակողմի այդ միջոցին դէմ, որ կ'ուզէ նախարարութեան դժուարութիւնները հասկնալ։ Անոնք կը կարծեն թէ արմատական մեծամասնութեան հանդէպ գտնուելով, դահլիճը կրնայ անոնց ներշնչումներուն անսալ։ Արդ, միւս կողմէ, պահպանողականները պիտի բաւականան հիւպատոսական բարենորոգումը սահմանափակել Շուէտացի և Նորվէկիացի հիւպատոսներու պաշտօններուն փոխանակութեամբ, այնպէս որ Նորվէկիա չունենայ հիւպատոսական անջատ կազմակերպութիւն։ Ձախակողմի ձգտումները այդ նպատակին կ'ուղղուին ատենէ մը ի վեր, որ այդ մասին շատ կտրուկ ու վճռական գաղափարներ ունի։ Ուստի պահպանողական լրագիրները համակարծիք են թէ նախարարութեան ուղղուած հարցապնդումը կրնայ ծանր անպատեհութիւններ առաջ բերել, խոչընդոտներ յարուցանելով բանակցութեանց ընթացքին ատեն։ Նաեւ կարծիքի անհամաձայնութիւններ առաջ կը բերէ Քրիսթիանիայի ու Սթոքհոլմի միջեւ, որոնք կրնան հարթուիլ ու հաշտօրէն կարգադրուիլ, երբ փոխադարձաբար փափագ յայտնուի երկու կողմէն ալ։ Կը կարծուի թէ Նորվէկեան նախարարութեան այն ճիւղը որ Սթոքհոլմէն Քրիսթիանիա հրաւիրուած է, Շթինի դահլիճին առջեւ պիտի պարզէ շուէտական նախարարութեան բոլոր առաջարկները։ Կ'երեւայ թէ Գ. Իպսէնի պատրաստելիք յիշատակագիրին պէս հաս մըն ալ կը խմբագրուի շուէտական կառավարութեան պատկանող նշանաւոր անձնաւորութեան մը կողմէ։ Շուէտական մամուլը կ'ըսէ թէ հիւպատոսական խնդիրը պէտք է խորապէս ուսումնասիրուի, ինչպէս եղած է Նորվէկիոյ մէջ, և թէ հարկ է այդ խնդրին կարգադրութեան հիմերը լաւ հաստատել, նկատողութեան առնելով պատմական և իրաւաբանական կողմերն ալ։ Բնականաբար, երկու կառավարութեանց հայեցակէտները կը տարբերին իրարմէ, բայց զանոնք իրարու հետ հաշտեցնելու համար է որ բանակցութեանց ձեռնարկուած է, որոնք հաւասար անկեղծութեամբ ու բարեացակամութեամբ առաջ կը տարուին։

ՌՈՒՍԻԱ

Օտեսայի հրդեհը.—Նոր մանրամասնութիւններ։

Օտեսայէն հեռաւոր նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին քաղաքին մէջ պատահած հրդեհին վրայ.—Օտեսայի ամէնէն գեղեցիկ մէկ շէնքը, Սմոլէնսկի տունը, որ Տէրիպազովսքայա և Բէյոպրազէնսքայա փողոցներուն անկիւնը շինուած է և գեղարուեստական սքանչելի կամար մը ունի, հրոյ ճարակ եղաւ. կը պարունակէր գեղեցիկ առաջնակարգ երեսուն վաճառատուններ թէ՛ դուրսը և թէ ներսը, նաեւ աղջկանց վարժարան մը և բազմաթիւ յարկեր։ Ութ հոգի, որոնց երկուքը ջրհանկիր, և 4 փոքր աղջիկներ բոցերուն մէջ մեռան։ Երեսուներեք հոգի ալ ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցան։ Շատերը քիչ մնաց որ բոցերուն մէջ այրէին, մանաւանդ անգլիացի երկու ընտանիքներ՝ Լէնսի ու Սմիթ որոնք չորրորդ յարկը կը բնակէին մայր եկեղեցիին դէմը։ Անոնք հազիւ կրցան ազատիլ միւս վարձակալներուն շնորհիւ։ Հրդեհը սկսաւ հատեղինաց վաճառատունէ մը և այնքան շուտ տարածուեցաւ որ աջնեփ ու եռակ սանդուխները անանցանելի դարձած էին։ Այդ շէնքին մէջ բնակողները հազիւ կրցան կեանքերնին ազատել կիսամերկ, վասն զի կրակը առաւօտ սկսած էր. շատերը պատուհաններէն ու տանիքէն ազատեցան։ Վարժարանին աշակերտուհիները՝ 8-14 տարեկան աղջիկներ, ջրհանկիրներուն կողմէ ազատուեցան ձեռքէ ձեռք անցնելով և կամ չուաններու միջոցաւ։ Երկու հարիւր աղօց սրտաճմլիկ աղաղակները մեծ յուզում կը պատճառէին ժողովուրդեան ահագին բազմութեան մը, որ հրդեհին վայրը փութացած էր։ Կէսօրէն երկու քառորդ ժամ վերը կարելի եղաւ հրդեհը մարել։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Հաֆիզ գուսաւոկին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Կէօյճիւք գիւղախումբին միւտիր Էսատ էֆ.։

—Միւթէհարրիֆ տաղիման արուեցաւ Քաղաքապետութեան ճարտարապետ Վէտատ պէյի։ Սանիէի տարիման՝ Սըվազի կուսակալութեան դրամանագրութեանց դիւանին տեսուչ Խալիլ Ճէվտէթ պէյի։

ԻՏԱԼԻՈՑ թագաւորին մօրը՝ Մարկարիթա թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորն ալ պատասխանեց շնորհաւորական հեռագրով մը։

—Օսմ. պաշտօնեայը և դեսպանատանց պաշտօնեաները, երէկ, դրօշներով զարդարուած էին։

—Իտալիոյ դեսպան Մալասպինա տի Քարպօնարա մարքիզը ընդունեց իտալական գաղթականութեան և դեսպանական մարմնոյն շնորհաւորութիւնները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Անցեալ իրիկունը կայս. պալատան մէջ Անգլիոյ դեսպանին ի պատիւ տրուած սեղանին ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան նաեւ կայսերական պալատականութեան մէջէն Շաքիր փաշա, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, արարողապետ Իպրահիմ պէյ, Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ և Անգլիոյ դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Պլեք։ Սեղանէն ետքը նուագածութիւն կատարուեցաւ։

—Անգլիոյ դեսպանը և Լէտի Օ'Քոնոր, երէկ, մեկնեցան Արեւելեան Ճեպընթացով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ և Մեծ Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ ալ թարգմանները Սիրքէճիի կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեցին դեսպանին ու դեսպանուհիին, որոնք ուղղակի Լոնտոն կ'երթան և ոչ թէ Պէրլին, ինչպէս ծանուցուեցաւ։

—Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնորի բացակայութեան միջոցին որ շատ կարճ պիտի տեւէ, գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ դեսպանատան խորհրդական Գ. Պընզըն որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի և այսօր Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Անգլիոյ ու Իտալիոյ դեսպանները և ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը, անցի օրը, ռուսական դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուին դեսպան Գ. Զինովիեվի։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ իտալական նաւատորմիղին մաս մը պիտի այցելէ Միջերկրականի և Արեւելքի քանի մը նաւահանգիստները։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալ Բեհճէթ փաշա, իր որդւոյն, միւֆթիին և Իզմիրի թաղապետութեան նախագահին հետ Այտընի ու Տէնիզլիի գաւառները գացեր է՝ քննական պտոյտի համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքը, երէկ առտու, ռուսական դեսպանատունը երթալով տեսակցեցաւ դեսպան Գ. Զինովիեվի հետ։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Բարիզի ակադեմականներուն այն խումբը որ Պուլկարական փոխառութիւնը հրապարակ պիտի հանէ, փաստաբան մը ղրկեր է Սոֆիա՝ պայմանագրութեան պատրաստութեանը մասնակցելու։ Սոպրանիէն դեկտեմբերի սկիզբները պիտի գումարուի, որուն անմիջապէս պիտի ներկայացուին փոխառութեան և ծխախոտի մենաշնորհին ծրագիրները։ Սոֆիայի մէջ ապահով կը նկատուի թէ փոխառութեան ծրագիրը պիտի ընդունուի Սոպրանիէի կողմէ։ Ելմտական շրջանակներուն մէջ կը յուսացուի թէ փոխառութեան հրապարակ հանուիլը դեկտեմբերի մէջ պիտի կրնայ կատարուիլ։

—Պուլկարիոյ նախարարապետ Գ. Գարավէլով օտար լրագրի մը թղթակցին հետ ունեցած տեսակցութեանը պահուն, կ'ըսէ Սէրվէր, երկրին ներքին կացութեանը վրայ խօսելով ըսեր է թէ բարեկարգութիւնը միշտ անվթար պիտի մնայ, վասն զի հանրային կարծիքը բացարձակապէս կը հակառակի այն տեսակ արարքներու, որոնք կրնան վնասել երկրին շահերուն։ Նախարարապետը յարեր է թէ Պուլկարիա պէտք ունի զարգանալու, ներքնապէս զօրանալու, իր բնական հարստութիւնները օգտակար կերպով գործածելու և իր ելմտական ու տնտեսական հաստատութիւնները աւելի զօրաւոր հիմերու վրայ դնելու։ Անոր համար պէտք ունի ձեռնհաս անձերու և մասնագէտներու, որոնց պէտքը քիչ շատ զգալի է հիմա։ Գ. Գարավէլով ըսեր է նաեւ թէ պուլկար կառավարութիւնը որոշած է յարգել ալ օրինաւորութիւնը, ինչպէս յայտարարած է Ֆէրտինանտ իշխանը, և թէ Պուլկարիա կը բաղձայ խաղաղութեամբ ապրիլ բոլոր երկիրներուն հետ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Մոնիդէօռ մէջ կը կարդանք.—«Մանուցինք թէ Ցունաց Պատրիարք Տ. Եօաքիմ Սրբազան Ցունաստանի Եկեղեցիին դիմումներ ըրած է՝ անոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու՝ Աւետարանը ռամկական յունարէնի թարգմանելու անտեղութեանց վրայ։ Այդ թարգմանութեան ձեռնարկած է Լոնտոնի մէջ Բոլիս անուն անձ մը. կը պատկանի գրական դպրոցի մը որուն պետն է Գ. Ժան Բսիխարի՝ փեսայ Էռնէսթ Ռընանի։ Այդ դպրոցը կ'ուզէ յունական արդի գրականութեան մէջ մտցնել ռամկական բառեր, զորս ո՛չ նաւավարները կը խօսին և ոչ ալ կառապանները, և զոր ինք կը հնարէ։ Գ. Բոլիս Հոմերոսի Իլիականը գեղջուկ լեզուով մը թարգմանելէ ետքը, հիմա ձեռնարկած է Աւետարանը թարգմանել անորակելի լեզուով մը։ Կ. Պոլսոյ յունական լրագիրները և Աթէնքի թերթերը ընդհանուր կերպով դէմ կը խօսին այդ թարգմանութեան զոր անարգութիւն մը և սրբապղծութիւն մը կը համարին կրօնքին դէմ։ Միայն Աթէնքի Աքրոբոլիս լրագիրը որ այդ թարգմանութիւնը կը հրատարակէ, և Ասթի կը պաշտպանեն այդ թարգմանութիւնը, զոր ոչ միայն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանը, այլ Ցունաստանի Սինոդը ու Եկեղեցին և Աթէնքի համալսարանին աստուածաբանական ճիւղն ալ չեն ընդունիր։ Աթէնքի մէջ ընդհանուր բողոք մը կայ այդ երկու լրագիրներուն դէմ, ինչպէս հեռագիրն ալ երէկ ծանոյց»։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՍԱԿԱՑՈՅՑԸ.— Որոշուած ըլլալով որ առեւտրական դաշնադրութեանց բանակցութիւնները յառաջիկայ տարին աւարտել և մաքսային սակացոյցը յառաջիկայ ելմտական տարիէն՝ այսինքն մարտէն սկսեալ գործադրել, մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնատանն մէջ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, սակացոյցի դիւան մը կազմուեցաւ, որուն տեսուչ կարգուեցաւ նոյն վերատեսչութեան խորհրդականի օգնական Րիզա պէյ։ Այդ դիւանը պիտի կազմեն վերատեսչութեան դիւաններէն առնուած հինգ քարտուղարներ, որոնք մասնաւոր տեղ մը պիտի ուսումնասիրեն սակացոյցերու գործադրութեան և ապրանքներու զանազան տեսակներուն սակացոյցին համաձայնեցնելու եղանակները։ Ելմտական նախարարութեան խորհրդական Րիզա պէյ որ Գերմանիոյ մէջ այդ մասին ուսումնասիրութիւններ կատարած է, շաբաթը երկու անգամ այդ դիւանը պիտի երթայ՝ սակացոյցին գործադրութեան եղանակը ուսուցանելու։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ հաստատութեանց պահպանման և վարժարաններու զարգացման համար ներքին գործոց նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովին անդամ կարգուեցաւ նաեւ ելմտական նախարար Րէշատ փաշա։ Այդ յանձնաժողովին միւս անդամներն են կրթական ու Էվգաֆի նախարարները։

ԹԻՖՈՅԻՆ ՇԻՃԱԴԵՂԸ.— Բարիզէն կը հեռագրեն թէ տոքթ. Շանթմէս բացատրութիւններ տուեր է թիֆոյի դէմ իր գտած շիճադեղին նկատմամբ։ Այդ շիճադեղը ո՛չ թէ հիւանդութեան միքրոպէն, այլ անոր արտադրած թոյներէն առնուած է և մորթի տակէ կը ներարկուի։ Տոքթ. Շանթմէս կը յանձնարարէ «գինին» ու «գաֆէին» չտալ հիւանդին, վասն զի անոնք շիճադեղին ազդեցութիւնը կը կոտրեն։ Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ թիֆոյէ վարակեալներուն հարիւրին քսանըհինգը կը մեռնին, մինչդեռ տոքթ. Շանթմէսի հիւանդանոցը գտնուած երեսունըչորս հիւանդներ կատարելապէս բժշկուած են։ Շիճադեղը եթէ հիւանդութեան նախնական ախտանիշները սկսելէն մինչեւ ութ օր գործածուի, հիւանդին ջերմութիւնը կ'իջնէ և բուժումը յուսալից կ'ըլլայ։ Շիճադեղը ութ օր անցնելէ ետքը եթէ ներարկուի, երկրորդ ներարկում մըն ալ հարկ է։ Տոքթ. Շանթմէսի տուած բացատրութիւնները կարեւոր նկատուած ըլլալով, Ֆրանսական կառավարութեան առաջարկուեր է որ բոլոր հիւանդանոցներու մէջ գործածուի։ Տոքթ. Շանթմէս իր շիճադեղը նախ անասուններու և յետոյ մարդերու վրայ փորձեր է։

—Գերմանիոյ բժիշկները քիչ մը թերահաւատ կ'երեւան Ֆրանսայի բժիշկին այդ գիւղին բուժիչ հանգամանքին համար և կ'ըսեն թէ Պէյլիկի մէջ Քախի տուչակէրը քանի մը բժիշկներն ալ անոնց մը չէհօդեղ գտած են Թիֆոյին դէմ, բայց տակաւ միայն մարդերը դէրծ կը պահէ նոյն ախտէն բանուելէ և եթէ բուժիչ հանգամանք չունի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը Ցանտասանի տուրքին գործոց նախարարէն պաշտօնապէս ստացաւ թէ՝ Եորկիոս Թոգտուրին և թէ հելլենական կառավարութեան շնորհակալութիւնները մատուցանել Վեհ. Սուլթանին՝ սոմ. Ջուրերու մէջ հելլէն նաւաբաժնին եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար։

ԿՈՎԿԱՍԷՆ գաղթած քանդրուրը Չէրքէզներ Մուշի մէջ բնակութիւն պիտի հաստատեն։ Պիթլիսի կուսակալութիւնը տրամադրած 4860 ղրուշ ծախսել՝ անոնց ցորենի սերմ, երկրագործական գործիք, անասուն առյլն տրուելու համար։

ՊՈԼՍՈՅ Թղթատարատունը և Մաքամուտ Փաշայի ճիւղը գիշերուան մինչեւ ժամ մէկ բաց պիտի մնան։ Իսկ Սիրքէճիի նամակատունը մինչեւ ժամ 3։

ՊԱՍՐԱՅԷՆ ադրանք բեռցած ու Պալատա ժամանող նաւերէն տուրք պիտի չառնուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը՝ Լա Մուէթ, անցեալները, Իզմիր ժամանելով՝ հրամանատարը, շաբաթ օրը, ցամաք ելեր և տեղւոյն ֆրանսական հիւպատոսին հետ այցելութիւն տուեր է կուսակալ Քեամիլ փաշային։ Հետեւեալ օրը նահանգին արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Մահիր պէյ, Լա Մուէթ նաւը երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուեր է հրամանատարին։

ՔԻՕԹԱՀԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ, կիրակի գիշեր, Ուշագի մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են երեք անգամ, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ առողջապահական յանձնաժողովը, երէկ, գումարուելով քաղաքապետ Րըզա փաշայի նախագահութեամբ և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՏԵՏԷԱՂԱՃԷՆ կը գրեն թէ արմտիքները, այս տարի առատ ըլլալուն համար, նաւահանգիստին մէջ մեծաքանակ արմտիքներ կան օտար երկիրներ ղրկուելու համար, բայց մաքսանենգներուն ծանրաշարժութիւնը կը դժուարցնէ արմտիքներու փոխադրութիւնը։

ԱՄԱՐԱՅԻ (Պասրա) նախորդ կառավարիչ Րէֆաթ փաշա, ամսական երկու հազար երկու հարիւր ղրուշ պիտի ստանայ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ կուսակալ Ապտիւլքէրիմ փաշա քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ Տոհնս զօրավարը որ հանգստեան կոչուած է, և որ քանի մը օրէ ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուի, տաշէ օրը, այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։ Իրիկուան ալ ներկայ գտնուեցաւ Ցունաց Սիլլոգոսին հնագիտական յանձնաժողովին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ծանոյց Թաղապետական բոլոր շրջանակներուն որ կաղծմաղէ, կարմրախտէ և այդ կարգի տարափոխիկ հիւանդութիւններէ մեռնողներուն հագուստները ու գոյքերը անպատճառ ախտահանուին։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ տուած է թղթատարատան գրաքննիչներուն որ ժամանակին իրենց պաշտօնին գլուխը գտնուին, գործի տէրերուն դիւրութիւն ընծայեն և գիրքերը ու տետրակները շուտով քննեն։

ՄԻԼՔԻԷԻ վարժարանին հայերէնի ուսուցիչը հիւանդութեան պատճառով չկրնալով կանոնաւորապէս շարունակել, անոր յաջորդեց կրթական նախարարութեան քննիչ Խորհուրդին գրաքննիչ և Միլքիէի երկրորդական ճիւղին հայերէնի ուսուցիչ Սեւքեան պէյ որ երեքշաբթի օրը դասախօսութեան սկսաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ սակարանին գոմիսէրութեան քարտուղար Րաշիտ պէյ միանգամայն նոյն սակարանին առաջին քարտուղար կարգուեցաւ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբաժինը մօտերս Պէյրութի նաւահանգիստը պիտի այցելէ։

ԱՏԱԼԻՈՅ հելլենական հիւպատոս Պ. Մավրոմիխալի, անցեալ օր, մեռեր է։

ՋԻՖԹԻԷԻ մէջ (Եգիպտոս) երկուշաբթի օրը ժանտախտէ մահացու մէկ դէպք պատահեր է։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Իզմիրի նաւահանգիստին մէջ ընդհարում մը պատահեր է Մէսաժըրիի Սենեկալ շոգենաւին և հելլենական առագաստանաւի մը միջեւ՝ յիսուն թոնօ տարողութեամբ։ Սենեկալ երբ դարձուեր է այդ նաւին առեւ կողմին, ղեկը գործածող նաւաստին ծովը ինկեր է. ուրիշ նաւաստի մը շոգենաւին մէջ մտնել ուզեր, բայց անիկա ալ ծովը գացեր է։ Ուրիշ շոգենաւ մը որ այդ միջոցին նոյն տեղէն կ'անցնէր, այդ երկու նաւաստները ազատեր և տրկածեալ առագաստանաւն ալ կապեր է ցամաք մօտեցնելու, սակայն ճամբան պարանը խզուելով առագաստանաւը ընկղմեր է։ Այդ նաւը առաջ բեռցած Սամսոնէի կղզիէն կու գայ եղեր։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՔԱՐՄԷԼՕ.—Իտալական հիւպատոսարանին դիմումին վրայ ոստիկանութիւնը իտալական կասկածելի տուներու մէջ խուզարկութիւն կը կատարէ գտնելու Քարմէլոն, որ իր կինը ու զոքանչը սպաննեց, ինչպէս ծանուցինք։

ՊՈԼՍՈՅ Ցաթիկ Թաղին մէջ, երէկ գիշեր, կառքի նորոգիչ Հելենացի Եանքոյի որդին՝ Նիքոլի կռիւ մը ունենալով Մանուկ անուն մարդու մը հետ, դաշոյնով ձախ կողմէն զայն վիրաւորեց։ Մանուկ քիչ վերջը մեռաւ, առանց խօսք մը կրնալ արտասանելու։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԿԱՑՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ Վարժարանի ժողովը խնդրագիր մը ստացած է Պարօնի ստորագրութեամբ, որով կը ծանուցուի թէ Սիրքէճիի կողմը գտնուող դեղագործ Նալբաս էֆ. 120 ղրշ.ի չինած է դեղագիր մը, զոր ի վերջոյ Բերայի կողմը Էսքլավօ դեղատանն մէջ 40 ղրշ.ի չինել տուած է. ուստի Պարօնի էֆ. կը խնդրէր որ աւելի առած 80 ղրշ.ը ետ առնուի։ Ժողովը յետ քննութեան ստուգելով Պարօնի էֆ.ի պահանջումին օրինաւորութիւնը, և նկատելով որ նոյն Նալբաս էֆ. կը խոստովանի 100էն 200 համեմատութեամբ աւել գնով չինած ըլլալը վերոյիշեալ դեղագիրը, մինչ ինքը Թերթերու մէջ ծանուցում տուած է թէ խիստ աժան կը չինէ իրեն բերուած դեղագիրները, հետեւաբար դեղերու գիներուն համար պատրաստուած սակացոյցին տակաւին գործադրութեան դրուած չըլլալէն օգտուելով եղած այս շահագիտութիւնը այպանելի նկատուած, և որոշուած է որ Նալբաս էֆ. Պարօնի էֆ.ի վերադարձնէ անկէ ստացած յաւելուածական 80 ղրշ.ը։

ԹԱՏՐԱԲԵՄԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Թէքէ Պաշիի Թատրոնին դերասաններէն Պ. Քողանոսքի իր խումբին դերասանուհիներէն աւելին Կապրիէլ Մոլաշիի հետ ժամանակէ մը ի վեր սիրային յարաբերութիւններ ունէր, բայց անցեալները դերասանուհին ձամբեց իր բարեկամը։ Այս վերջինը որուն աչքը տակաւին պաղած չէր, ամէն անգամ աւելին Կապրիէլը տեսնելուն սպառնալիքներ կ'ընէր։ Դերասանուհին նոյն խումբէն բաժնուելով Քանթարանի մտաւ։ Ձամբուած սիրահարը, առջի իրիկունը հոն գնաց և կրկնեց իր սպառնալիքները. կռիւ ծագեցաւ և վերջապէս Քոզանոսքի ձերբակալուեցաւ։ Դերասանը ոստիկաններուն ալ դէմ դնել փորձեց, բայց Կալաթա Սէրայ տարուեցաւ և անկէ յանձնուեցաւ իր պատկանած հիւպատոսարանին։

Ազգային Լուրեր

Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրելիներու վերջնական ցանկը տակաւին քննուած չըլլալով նախապէս Խորհուրդին մէջ, կարելի չպիտի ըլլայ, վաղը, Խառն Ժողովի նիստին մէջ զբաղիլ այդ ցանկով։

—Արմաշու նորընծայ Տ. Մաշտոցեան վարդապետ յառաջիկայ շաբթու կը մեկնի մայրաքաղաքէս և կ'երթայ նախ Մարզուան իր ծնողքը տեսնելու և. ապա իր պաշտօնատեղին՝ Կարին։

—Էնկիւրիի Հայ-Հռոմէականաց թէ՛ եկեղեցական և թէ աշխարհական դասը շնորհակալութեան ու շնորհաւորութեան երկու ուղերձներ ուղղած են Սագըզ Աղաճի Պատրիարքարանը. մէկը Պատրիարք Տ. Էմմանուէլեան Տ. Պօղոս Սրբազանի և միւսը իրենց Թեմակալ Հ. Կղեմէս առաքելական եպիսկոպոսի հասցէին, կիրակի օրուան եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան առթիւ։

—Պուլկարիոյ Իսլիմիա քաղաքին Տ. Վաղինակ քահանայ ծխական խնդիրներու վերաբերեալ վեց հարցումներ ուղղեր է Կրօնական Ժողովին։ Ժողովը անոնց նկատողութիւնը յանձներ է Կրօնական Ժողովի Բ. Ատենապետ Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունիի քննութեան։

—Թիֆլիսի մէջ ծանօթ իգական մենաստան մը՝ Ս. Ստեփաննոսի անունով կառուցուած վանքը, իրեն դրացի ունենալով Իշխան Գ. Էրիստովի բնակարանը, մենաստանուհիներու խուցերուն պատուհանները աղխատակով ծածկած էր, պնդելով որ այդ խուցերու պատը կանգնուած է իր գետնին վրայ։ Կուսանաց վանքի վարչութիւնը ի նկատի ունենալով որ Իշխան Էրիստով կրնայ պատգայրն դարձնել գրաւել վանքի հողերուն այն բաժինէն՝ որ սահմանակից է Իշխանի բնակարանին, ուզած էր վանական հողաբաժնի շուրջը ցանկապատ քաշել։ Այդ նպատակով, անցեալ սեպտ. 7ին Պ. Ն. Գրիգորեան մէկ քանի գործաւորներու գլուխն անցած՝ սկսեր կանգնել տուած էր վանքապատկան հողի շուրջը։ Բայց Իշխան Էրիստով արգիլած էր Պ. Նիկողոս Գրիգորեանին՝ վանքապատկան հողին շուրջը ցանկապատել։ Իշխանը, վէճի միջոցին, սուրով վիրաւորած էր գործաւորներէն մէկը և ուզած էր զարնել Ն. Գրիգորեանին։ Առաջ դատը տեսնուեցաւ հոկտ. 19ին, Թիֆլիսի երկրորդ մասի հաշտարար դատաւորի մօտ։ Դատարանը կուսանաց վանքին կից գետինը ճանչցաւ որպէս սեպհականութիւն յիշեալ վանքի։ Պատժի վճիռը դեռ չէ տրուած։

—Ռուս լրագիր մը կը հաղորդէ որ Թիֆլիս մէջ կազմուող Հայ ողբերգական Ընկերութեան կանոնագրութեան ծրագրին մէջ ներմուծուած են Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ պահանջուած փոփոխութիւնները, և ծրագիրը ընդհուպ պիտի մատուցուի նոյն նախարարութեան։

—Կրօնական Ժողովը իր վերջին նստին մէջ որոշեց փիլոնազուրկ ընել Պրուսայի Թեմէն Եէնիճէի մէջ պաշտօնավարող քահանայ մը, որ առօրէն պսակադրութիւն մը կատարած և Առաջնորդին կողմէ ալ Պատրիարքարան տեղեկագրուած էր։

—Մայր-Եկեղեցիի դպրաց դասուն հաշիւները Տնտեսական Խորհուրդին կողմէ քննուելէ յետոյ, Կրօնական Ժողովին մատուցուած էին տեղեկագրով մը։ Ժողովը Տ. Վահրամ եպիսկոպոսին յանձնեց այդ տեղեկագրին ու հաշիւներուն քննութիւնը։

—Տիարպէքիրի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Եզնիկ Ծ. վարդապետ ի մօտոյ իր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի, համակերպելով Խառն Ժողովի որոշման, որ չէր ընդունած իր հրաժարականը։

—Բարդէն վարդապետ հաշուական ծանօթ խնդրին նկատմամբ Ս. Պատրիարքը իր տեղեկագիրը պատրաստելով յանձնած է Մինհրան էֆ. Սէթեանի, որ նոյնպէս իր կողմէ հարկ եղած քննութիւնները կատարելէ յետոյ՝ Նըպաստից Ցանձնաժողովի յառաջիկայ նստին պիտի ներկայացնէ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Սարգիս էֆ. Ցովհաննէսեանի ընդ Օր. Աղնիւ Ղազիկեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 60 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Միսաք էֆ. Խօշմաթլեան։

—Տէր և Տիկին Մարկոս էֆ. Նաթանեան ի յիշատակ իրենց վաղամեռիկ դստեր՝ ողբացեալ Օր. Վարդուհի Մ. Նաթանեանի, 120 ղրուշ նուիրած են Հիւանդանոցիս։

—Հանգուցեալ Ցակոբ էֆ. Տէրունեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Ցարութիւն էֆ. Ասլանեան 108, Տէր և Տիկին Պօղոս էֆ. Կարապետեան 162, Եղբարք Զագըրեան 108, Արամ էֆ. Ունանեան 108 ղրուշ։

—Հանգուցեալ Առաքել էֆ. Արեւեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս, Նասիպ էֆ. Գարագաշ, Մանչեսթըր։ (Հոգաբարձութիւն)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Արեւելքի 4739 թիւոյն մէջ Բաբերդէն գրուած էր ձեզ հակիրճ տեղեկութիւն մը քաղաքիս Գաւառ. Վարչութեան Խառն Ժողովին գործունէութեան վրայ. իբր թէ ամիսներէ ի վեր Ճիկրաշէնի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ անոր մատուցեալ թաղային հաշիւներու մէջէն վերջապէս սգօղալ տրամադրութիւնը գտնելով՝ կնքեր Վարչութեան յղեր են, որուն մէջ ըստ հինգ մութեռմներու հաշուեքննութեան՝ 100, իսկ ըստ Խառն Ժողովի հատաքննութեան յուղարկաւորութեանց, 20,599 ղրուշ 30 փարա խորած եմ եղեր ես, աւարքովոյս։ Մենք հաշուական հիքիրս գործողութիւն մը չենք ստանար Կրօնական Ժողովի յատուկ տնտեսական անդամ երեք հայերէն, որոնք իրենց գանձանակին հինգ փարանոցները հաշիւ կրնան բաժնել իրենց միջեւ, մինչ անեցած հինգնոցի մը վրան կասելով, և ոչ ալ Առաջն. Տեղապահը մը կողմէ մօտերս Թաղ. Ժողովի ատենադպիր և ատենադպրի ընտրուած երկու խանութպաններէ՝ որոնք իրենց գործին միայն կրնան խելք հասցնել։ Ճիկրաշէն Թաղ Ա. Ատենաբաժին եկեղեցիին կալուածական հասոյթն եղած է, անոնց վատնումն յետոյ, միշտ հաշուով, տարեկան 5069 ղրուշ, ինչ որ քաղցրայայտ կ'երեւայ թէ Ազգ. Պատրիարքարան ղրկուած և թէ Ազգ. Առաջնորդարան մատուցուած հաշուեկշիռն մէջ. և որովհետեւ յայտնի է թէ այդ Թաղականէն առաջ ունէր աժան վարձու կը տրուէին խանութները քան հիմա, անկարողութիւն մը կամ կամայական սխալանք է որ կ'ընէ մեր Խառն Ժողովը, երբ 49,200 ղրուշ կը նշանակէ 7 տարուան համար իբր կալուածական հասոյթ։ Գէթ ճշմարտութեան մօտեցած ըլլալու համար՝ 35,483 նշանակուելու էր, որ եօթը անգամ 5069ի արտադրեալն է և հանելով այս գումարը 49,200 ղրուշէն կը մնայ 13,817 ղրուշի անգոյ գումար մը, որ կը կարծուի թէ իմ գրպան մտած է։ Ասկէ զատ՝ Խառն Ժողովը փորձել հաշուեկշռին մէջ կ'երեւայ իբր մասնաւ 6000 ղրուշի գումար մը Թաղականներէ գոյացած, մինչեւ այդ 7 տարիներու մէջ Ճիկրաշէն Թաղի վարժարանին մէջ Թաղակ դրուեիւն երբեք մուտ գտած չէ, իմ որով կարծուած դրամին գումարը կ'ըլլայ 19,817 ղրուշ։ Ուրիշ հաշիւ մըն ալ՝ վարժարանի չինութեան և բաց ի դատաստանական ծախսկեններէն իբր վարժարանի և եկեղեցիի ընդհանուր ծախք նշանակուած է Խառն Ժողովի կողմէ ելքի կողմ միայն 18,000 ղրուշ, մինչ վարժարանի չինութեան միայն 14,000 ղրշ. ծախք ըլլալով, 13 տարիներու ընդհանուր ծախքին համար կը մնայ 4000 ղրուշ միայն։ Արդ՝ միմիայն կալուածական տուրքը տարեկան 615 ղրուշ ըլլալով այդ 13 տարիներու մէջ վճարուած է 7995 ղրուշ, դնելով 13. տարուան մէջ ծախսուած կ'ըլլայ 3900 ղրուշ։ Նշանակուած չէ նաեւ ելքին մէջ 3350 ղրուշի գումար մը դատնելի ալլեկալ տեները։ Զերկարելու համար զանց կ'ընենք նշանակել 13 տարիներու մէջ թղթի, կանթեղի, գրասեղաններու չինութեան, խանութներու նորոգութեանց և ուրիշ մանր մունր ծախքերը՝ որոնք Խառն Ժողովի հաշուեկշռին մէջ բնաւ նշանակուած չեն։ Ընթերցողներուն կը թողում դատել թէ՝ մուտքի կողմը 19817 ղրշ. աւելի և ելքի կողմէ 11245 ղրշ. պակաս նշանակելով, Խառն Ժողովն մեր վրայ 20599 ղրշ. Ճիշդ կարծելը որչափ անհեթեթ և անհնարին բան է։ Եւ դիւրաւ թէ այդպէս կարծած ու համոզուած ըլլային, ինչո՞ւ բացատրութիւն չպահանջեցին ինէ՝ մինչեւ ներկայ թուականս, երբ կը գրեմ Ձեզ, տակաւին ոչ ոք պաշտօնապէս կամ անպաշտօն կերպով դիտողութիւն մը ըրած չէ։ Հետեւաբար, բոլորովին անհիմն է նաեւ Ձեր թղթակցին կողմէ տրուած տեղեկութիւնը թէ՝ «Այժմ Սիմոնեան Սիմոնի օճիքէն բռնած են»։ Ցայտնի թըշնամանքը նուաղ վնասակար է, քան մութի մէջ երկնուած և խաւարի մէջ դարբնուած մեքենայութիւն մը։ Մենք միշտ պատրաստ ենք ոչ միայն մեր Գաւառ. Խառն Ժողովին, այլ մինչեւ իսկ ո՛ և է Հայ անհատի ներկայացնել մեր հաշիւները և ապացուցանել ստուգիւ թէ մեր գաւառական Խառն Ժողովին հաշուեցոյցը բոլորովին սխալ, արդարութենէ հեռու ու չարամտութեան արդիւնք է և ոչ ուրիշ բան։

ՍԻՄՈՆ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Բաբերդ
1901 հոկտ 6

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օդ Քոնսդանթինոբլը)

ՊԱՐՈՆ ՖՈՆ ՔԱԼԻՉԷ

ՎԻԷՆՆԱ, 20 նոյեմ.— Կ. Պոլսոյ աւստրիական դեսպան պարոն ֆոն Քալիչէ հոս հասաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ.—Վինըր Ալցեբոսր կը ծանուցանէ թէ Աւստրիոյ նախարարապետ Պ. ֆոն Քէօրպէր, նամակ մը ուղղելով Պ. Բէրթէքիի որ «Միջազգային խաղաղութեան առեւտրական տարանի մը հաստատութեան ու պահպանման խորհրդարանական միութեան» նախագահն է, յայտարարեր է թէ կառավարութիւնը ջերմապէս կը շահագրգռուի այդ Միութեան ջանքերուն և մեծ գոհունակութեամբ կ'ողջունէ՝ մօտերս Վիէննայի մէջ համաժողովի մը գումարումը։ Նախարարապետը յարեր է թէ կառավարութիւնը 40,000 քուրոն կը նուիրէ նոյն Միութեան, այդ համաժողովին ծախքերուն համար։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼԱ ՀԷ.—Իրաւաբանական առեանին վարչական Խորհուրդը ինքզինքը անձեռնհաս հռչակեց նկատողութեան առնելու Պոէրներուն առաջարկութիւնը՝ նոյն առեանին կողմէ հարաւային Ափրիկէի խնդրին համար միջնորդութիւն մը ընելու մասին։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԷՆՔ.—Համալսարանի ուսանողները նորէն բողոքեցին Ասթի և Աքրոբոլիս լրագիրներուն դէմ։

—Սենոդը որոշումը հրատարակեց, որով Աւետարանի որ և է կերպով թարգմանութիւնը կ'արգիլէ։ Ուսանողները նորէն բողոքել ուզեցին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւ-Եորք.—Երէկ, առեւտրական Սենեակին կողմէ տրուած հացկերոյթի մը պահուն արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ յայտարարեց թէ Մընրոէի վարդապետութիւնը ամէնէն հաշտարար բացատրութիւնն է՝ Ամերիկայի ընթացքին՝ քաղաքական ու առեւտրական տեսակէտով։ Նախարարը յարեց թէ Ամերիկա իբրեւ սկզբունք կ'ընդունի բոլոր ազգերու հետ վաճառականութեան հաւասարութիւն տրուիլը։ «Մենք, ըսաւ նախարարը, կ'ուզենք բոլոր ազգերու հետ բարեկամ ըլլալ և կը բաղձանք առեւտրական յարաբերութիւններ ունենալ բոլոր ժողովուրդներուն հետ»։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Խորհրդարանը պիտի գումարուի նոյեմ. 28ին։

(Աժանս Նասիոնալ)

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 20 նոյեմ.— Նիւ Եորքի առեւտրական սենեակին մէջ տրուած հացկերոյթին առեն արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ ըսաւ թէ Մ. Նահանգները պիտի շարունակեն գործադրել Մընրոէի վարդապետութիւնը թէ պիտի ուրիշ ազգերու բարեկամութիւնը վայելել, բայց պայմանով որ Ամերիկայի իրաւունքներն և շահեր միշտ պահպանուին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Սըր Հէնրի Քէմպըլլ Պէնըրմէն, ճառ մը խօսելով Պաթի մէջ, յայտարարեց թէ հարաւային Ափրիկէի քաղաքականութիւնը ողբալի է, անտարբեր և քմահաճ։

—Բէքթուանեն կը հեռագրեն թէ Բաքէյոյի գաղթավայրը պաշտող Պ. Էթինքթոն թեւը օրէ օր կ'աւելնայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ.—Սոպրանիէին մէջ կարծիքի մեծ անհամաձայնութիւններ կան՝ 120 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան խնդրոյն համար, Կէշովի խումբը բուռն պայքար մը պիտի մղէ այդ ծրագրին դէմ։ Նախարարական տագնապ մը հաւանական է։

—Կ'ըսուի թէ Սթամպուլովի կուսակիցները համաձայներ են Սթոյլովի կուսակիցներուն հետ՝ մերժելու փոխառութիւնը, և թէ նախարարութիւնը մեծամասնութիւն պիտի չունենայ Սոպրանիէին մէջ։ Այդ պարագային մէջ Գարավէլովի նախարարութիւնը պիտի հրաժարի։

ՌՈՒՍԻԱ

ՊԱՐԻԶ.— Բերլինէն կը գրեն թէ ռուսական պարտք մը հաստատուելու վրայ է հին 30 միլիոն ֆր. դրամագլուխով։

—Կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթէ իր հրաժարականը մատուցեր է Ցարին։

ՁՄԵՌԸ

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանսայի ու Պելճիքայի քաղաքներէն մեծ մասին մէջ, անցեալներս, առատ ձիւն տեղացեր է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	26	11
Ամէնէն բարձր գին	»	26	12
Ամէնէն վար գին	»	26	08
Րումելի երկթ. գաղ.	Ֆր.	101	50
Ամէնէն բարձր գին	»	102	—
Ամէնէն վար գին	»	100	87
ՔԱՑՈՒՄ 8 Նոյեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	26	09
Րումելի երկաթուղի	Ֆր.	101	50
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		19	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթոմ.		0	10
Տօք. Օթ. Տոնճ է Վալքօն		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	75
Թրամվայի բաժնեթ.		5	65
» [illegible]		1	40
« պարտաթ.		183	—
[illegible] Կ. Պոլսոյ		165	—
[illegible]		74	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի տեսը	Ղրշ.	109	38
» » » չէք	»	110	33
Փարիզ »	Ֆր.	22	82
» » » չէք	»	22	82
Պերլինի տեսնելոյ չէք	Մարք	18	57
Վիէննա չէք	Քրոն.	24	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

[illegible] Ֆրանքնոց	Ղրշ.	[illegible]	26
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Ռուս իմպէրիալ	»	90	20
[illegible]	»	52	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէճիտիէ	»	98	20
Ռուսիոյ թղթադրամ	Օ. Ո.	8	68

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	49	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	23	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	23	75
Օսմանեան Պանքա	10	87½
[illegible] 1890	99	—
Հելլենական 5 %	39	50
» Մոնոփոլ	41	50
Պուլկարական 1883	83	—
Եգիպտական ունիֆիէ	106	06
[illegible]	105	25
Թրանսվալ	3	07
[illegible]	12	63
[illegible]	25	36½

ՓԱՐԻԶ, 20 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	10
» » 3½ %		101	07
Օսմ. Ռանթ, սէրի Դ.) բաց.	Ֆր.	24	20
) գոց.	»	24	20
» » » Բ.	»	50	10
« « « Գ.	«	26	32
Օսմ. Պանքա	Ֆր.	531	—
Օսմանիէ	»	457	50
Րումելի երկաթուղի	»	101	50
Օսմ. [illegible]	»	569	—
Օսմ. Ռէժի	»	298	—
[illegible] 4 %	»	492	—
[illegible]	»	970	—
Թուրքական Լօթէ	»	99	—
[illegible]	»	70	97
[illegible]	»	76	25
[illegible]	»	95	170
[illegible]	»	3	06

ՊԵՐԼԻՆ 20 Նոյեմբեր

[illegible]	»	216	30
Րումելի երկաթուղի	»	99	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	60
[illegible]	»	39	240

ՎԻԷՆՆԱ, 20 Նոյեմբեր

Թուրքական Լօթէ [illegible]	»	289	20
Րումելի երկաթուղի	»	95	—
Օսմ. [illegible]	»	274	—

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլուէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխի և նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, և լաւագոյն արդիւնք ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍՈՒԷՔՈՒԼԻՍ

ՍԱԳԶԻ ՔԻՕՍԷԼԷ

Ցովհաննէս էֆ. Աբրահամեան որ 12 տարիէ ի վեր Սագզի մէջ առեւտրական գործով զբաղած է, պահելով հանդերձ իր ամէն տեսակ ապրանաց ներածման ու արտածման առեւտրական վիճակը, Պատիւ ունի ազգոյ հասարակութեան ծանուցանելու որ իր 12 տարուան աշխատութեամբ քիօսէլէի մասին ստացած հմտութեանը շնորհիւ բաղձալով շահագրգռել իր հեռաւոր արհեստակիցները. ընծայելով անոնց շահաստան մը, բազմապատկած է Քիօսէլէի ճիւղին գործունէութեան իր կորովը, ստանձնելով անթերի ու անհապաղ կատարել, այն յանձնարարութիւնները որ պիտի ըլլան. ուղղակի ծովեզրեայ ցամաքային ու արտասահմանի ամէնահեռու վայրերէն, դիւրամատչելի գիներով։

Սագզի հրապարակին վրայ քիօսէլէի վաճառականական տեսակէտով, որ Եւրոպայէ վերջ առաջին ըլլալու համբաւը կը վայելէ, իբր ունեցած 12 ամեայ փորձառութեամբը. իրեն յուսալ կուտան թէ, իբր հետ գործողները ամէն նկատմամբ իրմէ գոհ պիտի մնան, ունենալով միշտ ստակաւ գիներով ընտիր և առաջնակարգ ամէն տեսակ քիօսէլէներ։ Միակ պզտիկ յանձնարարութեամբ մը յարգոյ արհեստակիցներ յուսով եմ թէ պիտի ողջունեն կատարելութիւնը սոյն ձեռնարկիս։

Գնոց և մանրամասնութեանց մասին թղթակցութիւնները պէտք է ուղղել առ.

H. Aprahamian
Ghio
Turquie)
779 2—15

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԲԻՐԷԱՒ
Ս. ԵՒ Ի. ԵՒ Ա. ՄԵԳՊԱՔՍԱ
ԳՈՆՆԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

Պատիւ ունինք տեղեկացնելու Օսմանեան կայսրութեան մէջ գտնուած մեր բոլոր յաճախորդներուն, որ մեր ապրանաց վաճառման համար ԸՆԴՀ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ մը հաստատած ենք, Ղալաթիա, Մումհանէ ճատտէսի Ղալաթա-Խան Թիւ 9, Տնօրէնութիւնը յանձնելով մեր լիազօր ներկայացուցիչ

Պ. ՍՏԻԼԵԱՆՈՍ ՍԱՑԵԱՆԻԻ

Հետեւաբար կը խնդրենք մեր պատուարժան յաճախորդներէն նշանակել վերոյիշեալ հասցէն, ուր յառաջիկային ապսպրանքները պէտք է ըլլան։ Մեր արտադրութեանց ունեցած համբաւին և մեծ վաճառման հետեւանօք, կեղծերը խիստ շատ են, բայց դիւրին է խարդախութիւնը երեւան հանել, քանզի բաւական է որ գնողը պահանջէ թուրքերէն, յոյներէն և ֆրանսերէն լեզուաւ պատուէրը, որ կը կրէ կայս. պալատան զինանշան Պ. Ս. Լ. Սէնկոսի կնիքը և ստորագրութիւնը. պատուէրը էթիքէթին վրայէն կը սկսի, և շիշին բերանին քսարսիլը կը ծածկէ, նաեւ մեր ստորագրութիւնը կրող ուրիշ մէկ պատուէրով մը սոյն քսարսիլեն բոլորովին փակցուած է։ Միեւնոյն պարագային չենք մոռնար նաեւ յիշեցնելու մեր յաճախորդներուն որ մեր գործարանը միմիայն գոնեակ արտադրելու մասնագիտութիւնը ունի։

31—36 Ս. ԵՒ Ի. ԵՒ Ա. ՄԵԳՊԱՔՍԱ

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

1803
IMPERIAL
ԻՄՊԷՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴՀԻՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803 ին

Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վճառուց հատուցեալ 16,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք, կայք խիստ չափաւոր գիներով

Դեր-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՖՈՒՍԻՕՆ Տ. ՖՈՒՐԹԷԼԼԻ Շ. Բ. ԳԼԻՖԹԸՆ
Ղալաթիա, Ինայէթ Խան

Արիս եւ Ընկ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահտաքալէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետ մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենաընտիր հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լաւագոյն պաղ օճառներ։ Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոստի Պազ և Կ. Ինճէճեան Որդիք վաճառատուններուն, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ՊԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Լազարիէբ Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն
ԲՈՒՐԳԱՍ.— Պ. Պ. Ապրար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանեան.
ՌՈՒՍՋՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինճէճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Պ. Կէւոն Արտոթի.
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտեզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԵՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Նիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Գեորգոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճէճեան.
ՍԵՊԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Կ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Պ. Ցակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Ցակոբ Բռօյմտալ.

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործածէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Յ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խամէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ առաքինութիւնները խիստ հռչակւոր են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է։ Մինչեւ հիմա հաստատուած [illegible] մէջ լաւագոյնն է [illegible] մէջ։ Սառուցանելու կը բուժէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները։ Իր ազդեցութիւնը [illegible] ու [illegible] բորբոքման և [illegible] դէմ։ Կը բուժէ ամէն կարգի վէրքեր, ինչպէս նաեւ կեղեր (ulcères), պալարներ (չիպան), բորբոքեալ ուռեր, ուռոյցք (tumeur), մորթին դուրս տալը (éruption), խոցեր (արանք), կուրծքի ցաւեր, [illegible], մէջքի ցաւ, վիզի [illegible], [illegible] (tic), [illegible], կեղտոտ (մորթ), [illegible], [illegible], [illegible] վէրքերը, [illegible], մորթային հիւանդերը։

Մորթի այս հրաշալի սպեղանին այժմ հիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է։ [illegible] (սուզգրան), [illegible] (խոլամերը), [illegible] (բէմբէյի) [illegible], [illegible], կարմրութիւններ, [illegible] վէրքեր եւն. եւն։

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ։ Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գինն է 3 ղրուշ 6 փարա։ Այս սպեղանիէն յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն [illegible] միակ գործակալ Գ. [illegible] պահարանին, [illegible], [illegible], [illegible], Թիւ 95-96։

ՓՈՐՁՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

[illegible], թիւ 38

[illegible] Սալին [illegible] փոխադրուած վաճառատունը այս անգամ փոխադրուած է [illegible] 38 թիւ [illegible] վաճառատան [illegible] ու [illegible] կարգի և այլոց յատուկ ամէն կարգի [illegible] ու [illegible] կօշիկներ, ինչպէս նաեւ [illegible] և [illegible] կը ծախուին [illegible] վաճառատան մէջ, ուր կը գտնուին նաեւ կօշիկի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ու աժան ապրանքներ։ 7—30

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, «ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ» ԿԱՐԳԸ, ՑԱՆՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները իրր առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տալով [illegible] կը տրուի, և գնողը նոյն առտուէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, [illegible]։

Ակներեւ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ [illegible] մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն համեստ կացութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաւոր դիր մըն է։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է ճշմարիտ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEENER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառանոցներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ՆԵՒՆՖԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընթացիկ գործողութիւնք 31 Դեկ. 1898ի

162, 924, 140 ֆռանք

[illegible], ապահովագրութիւններ և [illegible] 31 Դեկտեմբեր 1898ի

29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմանց, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆռանք

1898 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 6619 բաժիններ ստացած է որոնց 58,680,000 ֆռանքի գումարի մը կը ներկայացնեն։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալլաքէմի խան։

Մեքենագիրներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթի խան։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Խոնաւներու [illegible], թէլիկներու կազմէ յանձնարարուած նոր [illegible] և [illegible] ամենքին։ Դիմել Օրթագիւղ, [illegible] Տանջար պատիւ առնել։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑՆ

[illegible]

Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն
[illegible]	18000	[illegible]	5591
[illegible]	18000	[illegible]	4812
[illegible]	13963	[illegible]	3338
[illegible]	13600	[illegible]	2943
[illegible]	8345	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8128	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8120	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7802	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7869	[illegible]	[illegible]

[illegible] յաջորդ Լիվերփուլէն [illegible] ընդհանուր վաճառք։

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՏԸԿԸՐ

Joly et Seager

[illegible], Թիւ 6։ 7, 8. [illegible]

Մ Ո Յ

[illegible]

[illegible]

Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	2000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4000	[illegible]	1800
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1600

Դիմել առ Տ. Վ. [illegible] և ԸՆԿ.

[illegible] խան

[illegible]

184 [illegible]

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Յ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396

(Տունէլի [illegible] վրայի յարկը, [illegible] դէմը)

[illegible]

[illegible]

[illegible] 197

1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ

Ստացած է [illegible] Արուեստահանդէսին մէջ [illegible]։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցանուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ [illegible]

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Պոլիս, [illegible], [illegible] Թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիր, Սելանիկ, [illegible] մէջ։ 575

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible]

[illegible]

Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն
[illegible]	1065	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1607	[illegible]	2906	[illegible]	1665	[illegible]	2373	[illegible]	1112
[illegible]	1541	[illegible]	305	[illegible]	775	[illegible]	3703	[illegible]	1735
[illegible]	2377	[illegible]	4211	[illegible]	1530	[illegible]	3557	[illegible]	1702
[illegible]	1832	[illegible]	537	[illegible]	1730	[illegible]	1067	[illegible]	1902
[illegible]	1864	[illegible]	2383	[illegible]	3400	[illegible]	1735	[illegible]	1536
[illegible]	1070	[illegible]	1323	[illegible]	595	[illegible]	2419	[illegible]	1542
[illegible]	541	[illegible]	604	[illegible]	3354	[illegible]	1062	[illegible]	2357
[illegible]	4431	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	6190	[illegible]	1070
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1035	[illegible]	4050	[illegible]	457
[illegible]	1827	[illegible]	1541	[illegible]	1053	[illegible]	1585	[illegible]	2480
[illegible]	1346	[illegible]	854	[illegible]	2207	[illegible]	1037	[illegible]	1014
[illegible]	1094	[illegible]	1523	[illegible]	1710	[illegible]	512	[illegible]	1232
[illegible]	2730	[illegible]	849	[illegible]	1055	[illegible]	2252	[illegible]	2358
[illegible]	1834	[illegible]	4532	[illegible]	2277	[illegible]	1023	[illegible]	1856
[illegible]	2697	[illegible]	3060	[illegible]	1642	[illegible]	4049	[illegible]	1208
[illegible]	1935	[illegible]	1742	[illegible]	3191	[illegible]	1783		

[illegible]

[illegible] 277

COMP [illegible] RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

- 6.19 [illegible]
- 7.20 [illegible]
- 8.21 [illegible]
- 8.21 [illegible]
- 9.22 [illegible]

[illegible]

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Նոյեմ. 22ին Գաստամանի, [illegible]

» 25ին Աճապոլի, [illegible]

» 28ին [illegible], [illegible]

[illegible]

Նոյեմ. 23ին Գաստամանի, [illegible]

» 26ին Աճապոլի, [illegible]

[illegible]

175 [illegible]

[illegible] 616 [illegible]

ՌՈԲ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

[illegible]

Նաւերը	Բեռն	Նաւերը	Բեռն
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	9600	[illegible]	2500
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3000
[illegible]	5700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	5700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	5700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible] 34 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

—8—

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԲԱՐԵՍԻՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ Գ.

ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Եսասէր, որովհետեւ Ֆրանսերէն այդ բառը դարերու կամ յաւէտ սովորներու մէջէն անցնելով՝ անզգալաբար փոխած է իր իսկական նշանակութիւնը, այնպէս որ առաջուան պէս՝ չի նշանակեր [illegible] (սիրուելու արժանի)։ [illegible] կը [illegible] նոյն իսկ այդ [illegible]. իր անձէն զատ երբեք ո՛չ բան կը յուզէ անոր սիրտը։ Այս ծիւաղին համար, եսը խոշոր է [illegible] չափ, բառը կ'ամփոփէ, կը փոխանակէ, կ'եղծէ ամէն բան։

Ճշմարիտ ու անզննական է միմիայն ինչ որ կը ձգտի այս յափշտակողէր անձնասիրութեան շուրջը։ [illegible] իր յանկութիւններուն ու միայն իր կոյր հակամիտութիւններուն հնազանդիլ, ա՛յս է անոր միակ նպատակը, այս է անոր վարքին կանոնը։ Կը կործանէ ամէն ինչ որ կը նեղէ զինքը, չէ՛ր կամ չուզեր գիտնալ թէ գծուծութիւններ կամ վշտահեղութիւններ կան ուրիշներուն, նոյն իսկ իր ընտանիքին մէջ։ Եթէ յաջողէնք իր [illegible], այն ատեն վերջացած է ամէն բան։ [illegible] (*) [illegible]

[illegible]

[illegible] (tenia) [illegible]

[illegible] (avoir) [illegible]

[illegible]

(Շարունակելի)

(*) [illegible] (1766—1834), Ֆրանսացի [illegible] Ակադեմիոյ [illegible]։ Մ. Թ.